1857. LEEUWARDER COURANT. N°. 74.
DINGSDAG 15 SEPTEMBER.

BIJ DEZE COURANT WORDT EEN BIJVOEGSEL UITGEGEVEN.

De middenprijzen van de *in- en uitlandsche Tarwe* en *Rogge*, waarnaar de zetting van den prijs van het *Tarwe-*, *Rogge-* en *Zwitserschbrood* wordt geregeld, zijn op de markt van Vrijdag den 11 September 1857 te *Leeuwarden* geweest als volgt:

Van de *Tarwe* per mudde . . . . *f* 12.50.
Van de *Rogge* per last, voor het *Roggebrood* . . . . . „ 224.00.
Van de *Rogge* per last, voor het *Zwitserschbrood* . . . „ 224.00.

Leeuwarden, den 12 September 1857. *De Commissaris des Konings in de provincie Friesland,* VAN PANHUIJS.

BEKENDMAKING.

De **GEDEPUTEERDE STATEN** van de provincie *Friesland* brengen, bij deze, ter kennis van de belanghebbenden:

1. Dat door de Heeren Staten in hunne Vergadering van den 23 Julij 1857 is vastgesteld en door Zijne Majesteit bij besluit van den 28 Augustus jl., no. 67, is goedgekeurd, navolgend

***PLAN** van eene Geldleening, groot **honderd negentig duizend gulden**, ten laste der provincie Friesland, tot medebestrijding der kosten van de verbetering van het **Dockumer-Grootdiep**.*

Art. 1.

Deze Geldleening zal bestaan uit *honderd negentig* aandeelen, ieder groot *duizend gulden*, welke aandeelen echter ook in onderdeelen van *vijf honderd gulden*, ieder met *A* en *B*, zullen kunnen worden gesplitst.

Art. 2.

Voor elk aandeel zal worden afgegeven eene obligatie op naam of in blanco, ter keuze van de deelnemers, rentende hoogstens *vier een tweede* ten honderd in het jaar, en voorzien van het noodige aantal coupons, verschijnende 30 Junij en 31 December van elk jaar, waarvan de eerste verschijnen zal den 30 Junij 1858, betaalbaar bij den Betaalmeester te *Leeuwarden.*

Art. 3.

De inschrijving zal op door Gedeputeerde Staten te bepalen tijd worden geopend en gesloten ten Kantore van den Betaalmeester te *Leeuwarden*, en de uitslag daarvan, door middel van één of meer dagbladen worden bekend gemaakt.

Art. 4.

Indien zich op het tijdstip der inschrijving meer dan één gegadigde tot deelneming mogt opdoen, zal de rang van inschrijving tusschen hen door het lot bepaald worden, nadat alvorens ieder hunner zal hebben verklaard voor welke som hij verlangt in te schrijven, zullende hij, die door het lot tot de Inschrijving is aangewezen, de eens opgegevene som niet mogen verhoogen of verminderen.

De inschrijvingen zullen vervolgens worden aangenomen, naar gelang zij bij den voorschreven Betaalmeester geschieden, terwijl, zoodra de som van *f* 190,000 is ingeschreven, geene verdere inschrijvingen zullen worden aangenomen.

Bijaldien echter de Leening binnen den gestelden termijn van inschrijving niet wordt volgeteekend, zal ook het minder ingeschreven bedrag kunnen worden aangenomen, zullende in dit geval de aflossing op denzelfden voet geschieden als bij art. 6 is bepaald, tot dat het bedrag waarvoor de Leening is aangegaan, zal zijn afgelost.

Art. 5.

Het fournissement zal moeten geschieden in één termijn tusschen den 1 en 14 November 1857, ten Kantore van den Betaalmeester te *Leeuwarden*, die daarvan quitantien van storting aan de deelnemers zal afgeven, welke later zullen worden ingetrokken tegen uitreiking van obligatien in forma opgemaakt en geteekend ten name van Gedeputeerde Staten van de provincie *Friesland*, invoege bij art. 2, hiervoor omschreven.

Bij voormelde obligatien zal eene afzonderlijke coupon worden uitgereikt tot voldoening der rente op 31 December 1857 verschenen, gerekend van 1 November te voren.

Art. 6.

De aflossing dezer Geldleening zal geschieden bij uitloting als volgt:

Op den 31 December 1858	*f* 4,000	Transport	*f* 47,000
„ „ „ „ 1859	„ 4,000	Op den 31 December 1869	*f* 5,000
„ „ „ „ 1860	„ 4,000	„ „ „ „ 1870	„ 6,000
„ „ „ „ 1861	„ 4,000	„ „ „ „ 1871	„ 17,000
„ „ „ „ 1862	„ 4.000	„ „ „ „ 1872	„ 17,000
„ „ „ „ 1863	„ 4,000	„ „ „ „ 1873	„ 18,000
„ „ „ „ 1864	„ 4,000	„ „ „ „ 1874	„ 19 000
„ „ „ „ 1865	„ 4,000	„ „ „ „ 1875	„ 20,000
„ „ „ „ 1866	„ 5,000	„ „ „ „ 1876	„ 21,000
„ „ „ „ 1867	„ 5,000	„ „ „ „ 1877	„ 20,000
„ „ „ „ 1868	„ 5,000		
Transportere	*f* 47,000		*f* 190,000

Art. 7.

De uitloting zal telken jare in de maand *Januarij* plaats hebben, ten overstaan van Gedeputeerde Staten van de provincie *Friesland*, na voorafgaande bekendmaking, in de gewone Vergaderzaal op het Gouvernementshuis te *Leeuwarden.*

De uitgelootte nummers zullen in een of meer dagbladen worden bekend gemaakt.

Art. 8.

De voldoening der uitgelootte obligatien zal op het daarvoor aangewezen tijdstip plaats hebben ten Kantore van den Betaalmeester te *Leeuwarden*, onder bijbetaling van de alsdan verloopen rente, tegen inwisseling der obligatien en coupons.

Art. 9.

Aan de gepatenteerde kassiers of handelaren in effecten wordt, wanneer zij inschrijven, ⅛% courtage toegekend over de door hen ingeschreven som, te voldoen op daartoe door hen aan Heeren Ged. Staten in te dienen declaratien.

Art. 10.

De obligatien en coupons, welke niet binnen de vijf jaren na den termijn van aflossing en verschijning aangeboden worden, zullen na dien tijd niet meer worden voldaan, maar ten voordeele der fondsen van de provincie *Friesland* vervallen zijn.

2. Dat de inschrijving op deze Geldleening op de bij art. 4 van voormeld plan omschreven wijze, ten Kantore van den Betaalmeester te *Leeuwarden*, zal zijn geopend van *Donderdag den eersten tot en met Saturdag den tienden October* 1857, op de gewone Kantooruren. En

3. Dat de rente van deze Leening wordt bepaald op vier en een tweede ten honderd in het jaar.

De Gedeputeerde Staten voornoemd,
Leeuwarden, den 8 September 1857.
VAN PANHUIJS, *Voorzitter.*
C. J. VAN DER VEEN, *L. Griffier.*

WEENEN, 8 September.

De aanstaande bijeenkomst van de Keizers der Russen en der Franschen blijft in deze residentie niet onopgemerkt. Men meent in de omstandigheid, dat die zamenkomst, in 't midden van Duitschland, te Suttgart, zal plaats hebben, en geenszins, als vroeger eene dergelijke bijeenkomst op een houtvlot in de Niemen, aan het einde van de duitsche Staten, een bewijs te vinden, dat duitsche belangen ditmaal geen gevaar loopen van op eenigerhande wijze te worden benadeeld. Men is echter nog daarenboven van oordeel, dat, indien het waarheid is, dat Z. M. de Koning van Wurtemberg de te verwachten bijeenkomst heeft beraamd en bevorderd, men geene vrees hoegenaamd behoeft te voeden, dat op nieuw zal worden gedacht aan een herstel van het Rijn-verbond. Intusschen blijft de bijeenkomst van twee Monarchen, die over de lotgevallen van zoovele millioenen menschen kunnen beschikken, altijd belangrijk, en vooral in de tegenwoordige omstandigheden, in welke de aangelegenheden van het Oosten nog zoo vele onbesliste vraagstukken opleveren en de strijdkrachten van Engeland grootendeels in eenen kolonialen oorlog zijn gewikkeld; maar niettemin meent men zich overtuigd te mogen houden, dat de bijeenkomst met geene andere dan vredelievende bedoelingen is ontworpen.

— Het statistieke congres, hetwelk den 6 dezer zijne laatste zitting heeft gehouden, heeft, alvorens uiteen te gaan, besloten in het aanstaande jaar te Londen bijeen te komen.

PARIJS, 12 September.

De Keizer wordt den 20 dezer van Chalons alhier verwacht, om zich daarop naar Stuttgart te begeven. Het gerucht wil, dat Z. M. met den Keizer van Rusland herwaarts zal terugkeeren, wat tot groote festiviteiten aanleiding zou geven; anderen meenen, dat de beide Vorsten naar Darmstadt zullen reizen om daar den Koning van Pruissen te ontmoeten, terwijl eindelijk nog anderen beweren, dat zoowel de Koning van Pruissen als de Koningen van Beijeren en Hannover mede te Stuttgart zullen komen.

Talloozo geruchten zijn in omloop nopens de bijeenkomst van de gekroonde hoofden te Stuttgart. Sommigen gaan zelfs zoo ver, dat zij daarin een stap tot nieuwe allianties en zelfs tot eene wijziging der kaart van Europa willen zien Dat het napelsche geschil er zal ter sprake komen, wordt herhaaldelijk beweerd.

— Men weet, dat in Engeland giften worden ingezameld voor een fonds tot ondersteuning der Engelschen in Indie, die ten gevolge van den opstand noodlijdend zijn. De Keizer heeft daarvoor eene som van 33,000 francs gezonden, te weten 24,000 fr. uit eigen fondsen en het overige uit naam der keizerlijke garde, met bepaling, dat deze som inzonderheid ten behoeve der verminkte militairen zal gezigd worden.

— De engelsche, oostenrijksche en turksche commissarissen in de Vorstendommen, hebben aan Prins Ghika eene nota doen toekomen, waarin zij hem verwijten, dat hij de stedelijke muziek vergunt heeft deel te nemen aan de manifestatie, die door de bevolking van Bucharest ten gunste van de vereeniging is gedaan. Genoemde commissarissen hebben daarin eene directe deelneming van den kaïmakan ten gunste dier vereeniging willen zien.

— De gebeurtenissen in Indie worden op den duur in onze dagbladen druk besproken. Inzonderheid zijn het de *Siècle*, de *Presse* en het *Journal des Débats*, die de engelsche zaak in deze aangelegenheid verdedigen, terwijl vele legitimistische en andere bladen op de Engelschen zelven de schuld van al het gebeurde werpen. Niet onaardig is, dat de *Univers* Engelands nederlaag voorziende, voorspelt, dat dit land weldra de hulp van de fransche bajonetten zal moeten inroepen en reeds de voorwaarde opgeeft, waarop die hulp zal verleend worden; eene hulp, die Engeland duur te staan zou komen. De heer Veuillot eischt namelijk niets minder, dan dat de Engelschen de Ionische eilanden aan Griekenland, Gibraltar aan Spanje en Malta aan Frankrijk zullen afstaan. Alleen tot dien prijs kon Groot-Brittannie op bijstand hopen!

— Blijkens eene bekendmaking van het bestuur der maatschappij tot het daarstellen eener telegrafische gemeenschap tusschen Europa en Afrika, is men, na herhaalde mislukte pogingen, er thans in geslaagd om eenen telegraafdraad door de Middellandsche Zee te leggen tusschen Bona in Algerie, en Kaap Teulada, › het eiland Sardinie.

LONDEN, 10 September.

Het indische nieuws laat zich sedert jl. maandag steeds wachten, en de spanning bij het publiek wordt des te grooter. Er schijnt nogtans een gevoelen te heerschen, dat er geene verandering van belang in den toestand ontstaan is en dat zulk een *statu quo* gunstig mag opgenomen te worden. (Zie de *telegr.* berigt.)

— De opperbevelhebber des legers, de hertog van Cambridge, heeft bekend gemaakt, dat een ieder, die aan het leger van den staat 100 recruten verschaft, niet beneden de 18 en niet ouder dan 23 jaren, vergezeld van goede getuigenissen omtrent opvoeding, zedelijkheid en godsdienst, zelf met den rang van officier in het leger kan treden.

De bisschop van Ripon heeft een schrijven aan de geestelijken in zijn diocese gerigt, waarin zij uitgenoodigd worden, om in hunne morgen- en avondgebeden de redding der Engelschen in Indië van den Hemel af te smeken. Zooals men denken kan, nemen al de bisschoppen, de een na den ander, denzelfden maatregel.

's GRAVENHAGE, 12 September.

Naar men verneemt wordt Z. M. de Koning donderdag van het Loo in de residentie verwacht.

Het vertrek van H. M. de Koningin naar Wurtenberg blijft op aanstaande Maandag bepaald.

Z. K. H. Prins Frederik is heden morgen met den eersten spoortrein uit de residentie naar Berlijn vertrokken.

HH. Keiz. en Kon. HH. de Kroonprinsen Kroonprinses van Wurtemberg (Grootvorstin van Rusland), die geruimen tijd op het groot stedelijk badhuis te Scheveningen hebben doorgebragt, zijn heden van daar naar Wurtemberg teruggereisd.

— De *Staats-Courant* bevat het programma voor de opening van de vergadering der Staten-Generaal op maandag den 21 September aanstaande, als wanneer Z. M. de Koning ten 1 ure zijn paleis zal verlaten en zich naar de vergaderplaats der Staten-Generaal begeven.

— Donderdag avond greep er in den franschen Schouwburg alhier het volgende treurige voorval plaats. Gedurende de opvoering van de opera *le Prophète*, beproefde men in het laatste bedrijf eene der schermdecoraties te verwisselen; dit niet gemakkelijk gaande, trok men sterker, zoodat het touw brak en het lood naar benenen viel, met dat ongelukkig gevolg, dat een der knechts door hetzelve zoodanig aan het hoofd werd getroffen, dat hij op de plaats dood bleef; een ander werden de teenen verbrijzeld en een derde is aan den arm gewond. De overledene laat een groot onverzorgd gezin na.

ROTTERDAM, 12 September.

In strijd met het voor eenige dagen door de meeste dagbladen medegedeelde, verneemt men thans, dat gisteren de acte van beschuldiging tegen de 22 Maleijers aan al de beschuldigden, alhier gedetineerd, beteekend is, en zijn deze heden morgen van hier naar 's Hage overgebragt. De behandeling dezer zaak voor het Provinciaal Hof in Zuid-Holland blijft bepaald op 1 October aanstaande, zullende het voorzitterschap daarbij worden waargenomen door den heer mr. J. A. Philipse. Er zullen in deze zaak twee tolken fungeren.

(In het Bijvoegsel, behoorende bij deze Courant, deelen wij den hoofdinhoud mede der acte van beschuldiging.)

LEIJDEN, 11 September.

De *A. K.* en *L. B.* heeft gemeld, dat aan den heer dr. W. H. de Vriese, hoogleeraar in de kruidkunde te Leijden, onlangs bij koninklijk besluit, voor den tijd van 3 jaren, eene zending naar Ned. Indie is opgedragen in het belang van de

culturen, bijzonder op het eiland Java. De *Leijdsche Courant* dit overnemende, voegt daarbij, dat de heer de Vriese het behoud van het hoogleeraarsambt als voorwaarde van de aanneming dezer missie heeft gesteld, en dat heeren curatoren door de Regering daarop gehoord en daarin berustende, hebben goedgevonden te bepalen, dat zijne lessen zullen worden gegeven door dr. W. F. R. Suringar, een der meest uitstekende voormalige kweekelingen van deze hoogeschool; dat zijn hooggel. zijne reize zal doen met de overland-mail in de tweede helft van October, te gelijk met dr. J. E. de Vrij, benoemd inspecteur voor scheikundig onderzoek in Oost-Indie; dat beide geleerden eenigen tijd op Ceylon zullen vertoeven, alwaar, gelijk bekend is, onderscheidene takken van cultuur den hoogsten graad van ontwikkeling hebben verkregen.

HARLINGEN, 13 September.

Nadat door de Vereeniging: *Tot Nut en Genoegen*, in hare bijeenkomst van Mei dezes jaars, was besloten, de oprigting eener Industrie-school te beproeven, werd, in de vergadering van ll. woensdag, door het bestuur dier Vereeniging rapport uitgebragt, omtrent deszelfs bemoeijingen in deze belangrijke zaak. Hieruit bleek, dat door het edel achtb. bestuur dezer stad welwillend de 2de tusschenschool voor het onderwijs was afgestaan en dat er een concept-reglement was ontworpen, 't welk, na eenige wijzigingen, door de leden werd goedgekeurd. De benoodigde gelden worden op nieuw toegestaan en eene commissie van drie leden benoemd, om als commissarissen het opzigt over de inrigting uit te oefenen. Tot leden dier commissie werden benoemd de heeren W. Fellinga IJpes, med. doct., Jac. Posthuma, architect en C. Penning, stoomwerktuig-fabriekant, terwijl nog werd besloten, dat de school met 1º October zal worden geopend.

Is het reeds een verblijdend teeken als de behoefte naar vooruitgang wordt gevoeld, aangenamer is het gewis te zien, dat eene krachtige hand naar de middelen grijpt, om dien vooruitgang te bevorderen. Hierin mogen wij ons thans verheugen, daar wij weldra eene inrigting in ons midden zullen zien tot stand gebragt, die den handwerkman de gelegenheid, zoo lang gemist, zal aanbieden, om te leeren de wetenschap dienstbaar te maken aan de verbetering van zijn beroep.

SNEEK, 14 September.

In den nacht van zaturdag op zondag jl. zijn bij de weduwe H. J. Klaversma onder Scharnegoutum, door inbraak in den kelder, eenige koperen aden gestolen. Een der knechten, 's nachts in huis komende, ontdekte den diefstal en heeft door zijne nadering waarschijnlijk de dieven verjaagd en hen daardoor belet zich nog meer toe te eigenen.

LEEUWARDEN, 14 September.

De inspectie over de hier garnizoen houdende infanterie is heden door den luitenant-generaal Verhorst ten einde gebragt. Naar wij vernemen, heeft Z.H.E.G. meer dan eens zijne tevredenheid over de troepen aan den dag gelegd.

— Door de zorg van den heer K. Tjebbes, burgemeester van Hemel. Oldeph. en Noordwolde, is het Kabinet van Friesche Oudheden op het Paleis van Justitie alhier dezer dagen verrijkt geworden met een antieke *Steenen Doodkist*, uit één stuk gehouwen, met daarbij behoorenden deksel van roode bremersteen, die gevonden is bij het graven der fondamenten voor de nieuwe kerk op het hoog gelegen kerkhof van Koudum. Aanzienlijke edelen en hooge geestelijke personen begroef men in de middeleeuwen soms in dergelijke, zeer zware kisten, waarvan er in deze provincie meerdere, doch zelden ongeschonden, zijn opgedolven.

Naar wij vernemen, heeft ook de wel-eerw. zeer gel. heer dr. J. H. Halbertsma, te Deventer, zoowel de Provinciale Bibliotheek en die van het Friesch Genootschap, als genoemd Kabinet, op nieuw met een aantal boekwerken, portretten en oudheden beschonken, zoodat hij deze belangrijke inrigtingen weder aan zich heeft verpligt.

— Vrijdag jl. heeft aan het lokaal van het Provinciaal Bestuur de aanbesteding plaats gehad van het leveren van 64 last zuilen-bazalt voor de herstelling der haven beschoeijing te Stavoren. Aannemer is geworden S. R. Kuperus, te Stavoren, voor *f* 960.

— Zaturdag jl. is te Bergum aanbesteed: 1º. het leggen eener draaibrug over het nieuwe kanaal ter afsnijding der Fonejagt; 2º. het bouwen eener brugwachterswoning daarbij. Het laagst is ingeschreven door M. van der Molen, te Buitenpost, en wel het 1ste perceel voor *f* 3333, en het tweede voor *f* 2289. Daar echter deze sommen te zamen de begrooting met p. m. *f* 1200 overtroffen, zijn de werken niet gegund, maar zal aanstaanden zaturdag eene herbesteding plaats hebben.

— Sedert 3 à 4 weken heerscht in de gemeente Doniawerstal weder het miltvuur of zoogenaamde venijn. Het meest komt de ziekte voor onder de dorpen Teroele, Idskenhuizen en Legemeer, waar veehouders zijn, die in zeer korten tijd 16 à 20 runderen hebben verloren. In het geheel zijn in die gemeente 250 à 300 stuks vee, waaronder ook enkele paarden, aan deze kwaal bezweken. De jongste regens en meer koele weêrsgesteldheid schijnen intusschen eenen gunstigen invloed uit te oefenen, daar, volgens de laatste berigten, de gevallen verminderden. — Godsdienstige vooroordeelen en bekrompen zienswijze schijnen overigens ook hier het kwaad te hebben in de hand gewerkt, daar slechts enkele veehouders gebruik maakten van doelmatige genees- en voorbehoedmiddelen, die door den rijksveearts P. van Staa, te Sneek, met het beste gevolg worden aangewend.

Ook in de gemeente Wijmbritseradeel is, onder de dorpen Heeg en Woudsend, dezelfde ziekte uitgebroken. Tot dusverre zijn aldaar echter in het geheel slechts 5 runderen aan de ziekte gestorven.

Door de besturen van beide gemeenten zijn de noodige waarschuwingen gedaan tegen het nuttigen van het vleesch en den afval der gestorven koeijen, vermits dit, zoowel op menschen als op vee, schadelijke en gevaarlijke uitwerking kan doen ontstaan.

— Er hebben zich in den jongst verloopen tijd in verschillende deelen van Nederland afdeelingen gevestigd der deelgeregtigden aan het Metalen Kruis; ook te Heerenveen is thans zoodanige afdeeling daargesteld. Het hoofddoel dier afdeeling is, om door eene nauwere vereeniging harer leden, den ouden volksgeest: *Trouw aan Koning en Vaderland*, levendig te houden, gepaard met eene geringe contributie, welke zal strekken tot eene jaarlijksche feestelijke herdenking aan de krijgsverrigtingen en het militaire leven van 1830 en 1831.

— Sedert ons vorig no. zijn ons nog de volgende verkiezingen van wethouders bekend geworden:

Achtkarspelen, herkozen de heer J. B. Hulshoff.
Ameland, herkozen de heeren J. L. Wagenaar en P. J. Kat.
het Bildt, herkozen de heer J. A. Osinga.
Dantumadeel, gekozen de heer S. F. Antonides.
Dokkum, herkozen de heeren J. M. Swartte van Loon en A. Posthuma.
Ferwerderadeel, herkozen de heer D. H. Hartmans.
Franekeradeel, herkozen de heer J. Huidekoper.
Harlingen, herkozen de heer M. van der Plaats.
Haskerland, herkozen de heer I. Rinkes.
Hemelumer Oldephaert en Noordwolde, herkozen de heer D. J. Jaarsma.
Hindeloopen, herkozen de heeren R. J. van der Veen en H. F. Vrolijk.
Lemsterland, herkozen de heeren S. W. Visser en F. J. Witteveen.
Menaldumadeel, herkozen de heer mr. A. Quaestius.
Smallingerland, herkozen de heer J. G. van Blom.
Sneek, herkozen de heeren mr. B. S. Stienstra en A. Veen.
Tietjerksteradeel, herkozen de heer A. J. de Boer.

— Bij de woensdag jl. plaats gehad hebbende herstemming van een lid van den Raad der gemeente Ferwerderadeel, is benoemd de heer G. G. de Boer, oud lid, met 120 van de 203 uitgebragte, alle geldige, stemmen. De heer G. R. Poortinga, had 83 stemmen bekomen.

— Z. M. heeft goedgevonden te benoemen tot luitenant-kwartiermeesters: bij het 7de regement infanterie, den sergeant-majoor W. J. Le Febre, van het regement grenadiers en jagers; bij het 2de regement dragonders den sergeant J. J. Simons, van het regement grenadiers en jagers.

— Het *Staatsblad* no. 100, uitgegeven den 11 September, bevat de wet op den vrijdom van accijns op den turf en de steenkolen.

— Vrijdag jl. is aan de hoogeschool te Utrecht bevorderd tot docter in de medicijnen de heer G. M. Gunning, van Hoorn, na de verdediging van zijn academisch proefschrift, bevattende *onderzoekingen over Bloedbewegingen en Stasis*.

— Uit Zutphen wordt gemeld, dat het landgoed *de Havezathe Voorstonden* door den heer baron de Vos van Steenwijk, burgemeester van Zwolle, bij publieke veiling is aangekocht; de gezamenlijke opbrengst is geweest ruim *f* 172,000.

— Men schat het aantal openbare onderwijzers in ons land, die boven de 65 jaren oud zijn, en van welke de meesten ook reeds 40 jaren dienst tellen, op 150. Al deze onderwijzers zullen na 1 Januarij 1858, bij het inwerking treden der wet op het lager onderwijs, volgens art. 25 tot 30, aanspraak hebben op pensioen.

— Volgens den almanak der Vereenigde Staten bedraagt de bevolking der wereld 1,055,942,403 zielen, als: Afrika 100,000,000, Amerika 67,676,882, Azie en zijne eilanden 626,000,000, Australie en zijne eilanden 1,248,000, Europa 269,517,521.

— Volgens eene opgaaf van een der bladen van New-York strekken de reeds bestaande electrische telegrafen in de Ver.-Staten van N. Amerika zich uit over eene lengte van 33,000 mijlen; in Zuid-Amerika over 1500 mijlen; in Europa over 37,000, en in Indie over 5000 mijlen. Behalve deze over land loopende telegrafen, bestaan in Europa en Amerika onder de zee doorloopende telegrafen ter lengte gezamenlijk van 950 mijlen.

Ds. W. van den Bijtel, predikant te Gaast en Ferwoude, heeft de beroeping naar Oosterbierum aangenomen.

TELEGRAFISCHE BERIGTEN.

MADRID, 14 September.

Men verneemt, dat de Porte zich bij ons Hof door een ambassadeur zal doen vertegenwoordigen.

LONDEN, 14 September.

Door de Regering zijn de volgende berigten uit Oost-Indie ontvangen:

Den 27 Julij werd de belegering van Delhi slechts traag voortgezet. Versterkingen waren derwaarts op weg. De generaal Reid, die ziek was, was door den generaal Wilson vervangen. — Den 31 Julij had de generaal Havelock eene overwinning op de opstandelingen behaald, bij welke gelegenheid hij hen bijna alle stukken geschut had ontnomen. Dien dag zoude hij Lucknow bereiken. — Generaal Nicholson had oproerige benden verslagen, die op weg naar Delhi waren. — Agra hield nog steeds stand. — In Singapore waren vier regementen in opstand gekomen, zij werden echter terstond aangevallen en verloren daarbij 800 man. — In het presidentschap Bombay was eene zamenzwering onder de Mahomedanen ontdekt. Exrance van Sattara was met meer anderen gevangen genomen. — In Kolapore was mede een regement van Bombay in opstand gekomen, doch zoude, naar men vermeende, reeds wel weder tot onderweping zijn gebragt. — Van Mauritius waren troepen te Bombay aangekomen. — Sir Colin Campbell was te Calcutta gearriveerd. — De *Bombay Times* beschouwde deze berigten bemoedigend.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

AMSTERDAM, 14 September.

NEDERLAND	W. Schuld	2½	pCt.	63½	RUSLAND	Obl. H. & Cº 1798/1816	5	pCt.	105⅛
Dito	Dito	3	„	77 1/16	Dito	„ Dito 1828/1829	5	„	104⅛
Dito	Dito	4	„	97⅛	Dito	„ Dito	4½	„	
Dito	Amort.Sijnd.	3½	„		Dito	„ Dito	4	„	86 11/16
Dito	Hand-Maats.	4½	„	153¼	Dito	„ S. & Cº.	4	„	
SPANJE	Obligatien	1¼	„	25 3/16	OOSTENRIJK	Metalliek	5	„	73¼
Dito	Dito	3	„	42⅛	Dito	Nationale	5	„	75¼
Dito	Binnenl. 6/m.	3	„	37 1/16	Dito	bet. Amst.	5	„	85⅜
PORTUGAL	Obligatien	3	„	45⅜	Dito		2½	„	38

N. 5 pCt. Russen bij S. & Co. 5de serie 100 3/16, 6de serie 101¼, Portugal 3 pCt. (1856) 44¾.

De Beurs was algemeen in eene flaauwe stemming; voornamelijk zijn de Illinois Spoorw. Aandeelen sterk gedaald op de berigten uit New-York. Gedaan Obligatien 89, 82, 83, Shares 94, 95.

PARIJS, 14 September. Rente 3 pCt. 66.60.

LONDEN, 14 September. Consols 90¾.

LONDEN, 14 September. Tarwe iets en Garst merkelijk hooger bij een matigen aanvoer. — Lijnolie 39/9, Patentolie 52/6. — Boter (friesche) 114/, (groninger) 84/. — De aanvoer aan de veemarkt bestond uit: 576 Runderen, 220 Kalveren en 22,630 Schapen, die allen onveranderd in prijs waren.

Uit New-York heeft men berigten loopende tot den 2 dezer.

De toestand van de geldmarkt was destijds ongunstig. Wederom hadden er eenige faillissementen plaats gehad. De fondsen waren sterk dalende. — In granen was bij een matigen aanvoer een levendigen handel. — Tabak was zeer flaauw.

HAMBURG, 14 September. Tarwe was op voorjaar levering gevraagd.

AMSTERDAM, 14 September. Granen onveranderd vast. — Koolzaad onveranderd vast, op 9 vat op September 80½ p. v. — Raapolie, vliegend *f* 46¼, op het najaar *f* 46¾, op Mei *f* 47¼. — Lijnolie, vliegend *f* 44¾, op Dec. *f* 44¼.

LEEUWARDEN, 11 Sept. Boter *f* 52. Aanv. 903 ¼, 227 ⅛ en 78 1/16 vat.
Kaas - 27.25 à *f* 32.50. Aanv. 7038 Ned. pond.

De aanvoer van Vee en de besteede prijzen waren als volgt: 601 Runderen, als: 153 vette Koeijen *f* 105 à *f* 245, 224 melke *f* 60 à *f* 180, 15 vare *f* 72 à *f* 110, 21 Vaarsen *f* 70 à *f* 118, 36 Pinken *f* 30 à *f* 42, 86 Ossen *f* 85 à *f* 150, 19 Stieren *f* 32 à *f* 170, 47 vette Kalveren *f* 7 à *f* 42; — 514 Varkens, als: 33 vette *f* 52 à *f* 100, 225 vette Biggen *f* 16 à *f* 40 en 256 magere *f* 8 à *f* 36; — 387 Schapen, als: 259 vette *f* 15 à *f* 32, 30 melke *f* 10 à *f* 20, 86 Lammen *f* 7 à *f* 12, 12 magere Hamels *f* 3 à *f* 5, zoomede 11 Werkpaarden *f* 40 à *f* 145 en 6 Veulens *f* 40 à *f* 75. De handel in vette Koeijen, vette Biggen en Schapen was vlug, die in vette Varkens traag, overigens iets beter dan in de vorige week.

GRONINGEN, 11 September. Tarwe met geringen handel, Rogge en Boekweit als voren, Garst alleen aan pelderijen, dikke Haver 20 ct., blanke Voer 10 ct. lager verkocht, grove Gort als voren. — Koolzaad slap en niet dan iets lager te plaatsen. — Raapolie *f* 46.

WELDADIGHEID.

DE COMMISSIE, belast met het ontvangen en overmaken van **liefdegiften** voor de **hulpbehoevenden van Vreden**, berigt, dat nog bij haar in dank is ontvangen, van: P. S. *f* 2; N. N. *f* 1; eene dienstbode 75 Cts.; kleine giften 95 Cts.; J. B. *f* 2.50; opbrengst eener collecte in de Kerk te L. Vrouwen-Parochie *f* 13.50 en van drie ongenoemden, resp. *f* 2.50, *f* 5 en *f* 46.55. — De geheele opbrengst bedraagt nu *f* 243.76½.

2DE VERIFICATIE.

Krachtens bevel van den Edel Achtbaren Heer Regter-Commissaris in het faillissement van SALOMON WESTINK, Winkelier te Wolvega, gegeven den 10 September 1857, worden de bekende en onbekende Schuldeischers van genoemden failliet, die hunne schuldvorderingen bij de 1ste Verificatie niet hebben aangeboden, tot dat einde andermaal opgeroepen, om te compareren in het Paleis van Justitie te Heerenveen, op Donderdag den 24 September 1857, 's middags ten twaalf ure.

De Curator in genoemd Faillissement,
J. VAN DER LAAN.

2DE VERIFICATIE EN ACCOORD.

De bekende en onbekende Schuldeischers van HENDRIK JELLES LANGHOUT, Koopman en Winkelier te Oldeboorn, welke hunne vorderingen nog niet hebben doen verifiëren, worden opgeroepen om ter nadere verificatie te verschijnen in het Paleis van Justitie te Heerenveen, op Donderdag den 24 September 1857, 's voormiddags precies 10 uur.

Tevens wordt aan de belanghebbenden berigt, dat door den gefailleerde een accoord wordt aangeboden, waarvan een ontwerp ter Griffie van de Arrondissements-Regtbank te Heerenveen is nedergelegd.

De Curator in het Faillissement,
G. BOSCHLOO.

*** Getrouwd:
Appingedam,
9 September 1857.

Mr. B. DORHOUT MEES en
Jonkvrouwe J. M. LEWE VAN ADUARD.

*** Getrouwd;
Metslawier,
10 September 1857.

H. VAN LESSEN BALSTERS, van *Dockum*, en
S. VAN ASSEN, van *Aalzum*.

*** Getrouwd:
Sneek,
den 11 September 1857.

F. DIRCKX, van *Rotterdam*, en
W. D. SLOTTJE, van *Sneek*.

*** Bevallen van een ZOON AGATHA NIJDAM, geliefde Echtgenoote van
Lemmer, den 7 September 1857. R. J. TULLENERS.
Algemeene kennisgeving.

*** Bevallen van een' ZOON JISSELTJE VAN DER MEULEN, Echtgenoote van
Joure, den 11 September 1857. W. B. VAN DER VEEN.

*** Op den 12 September 1857 verloste te *Uccle* bij *Brussel* van een ZOON, de Hoog WelGeborene Vrouwe W. J. VAN ALBADA DE HAAN HETTEMA — VOORBEIJTEL.

*** Heden overleed mijn Echtgenoot JISK WILLEMS KOOPMANS, in leven Koopman, in den ouderdom van ruim 75 jaren, na eene echtvereeniging van 45 jaren. Een langzaam verval van krachten maakte zacht en kalm een einde aan zijn voor ons zoo werkzaam leven.
FETTJE K. DE GROOT,
Akkrum, den 6 September 1857. Wed. J. W. KOOPMANS.
Kennisgeving aan Vrienden en Bekenden.

GORREDIJK, 7 September 1857. Heden morgen ten 5 ure overleed mijne geliefde Echtgenoot GEESCHE LUTTES MEESTER, in den bloeijenden leeftijd van ruim 31 jaren, waarvan ik ruim vier jaren met haar door een gelukkig huwelijk was verbonden. — Eene hevige ongesteldheid van slechts zeven dagen maakte een einde aan haar leven, dat voor mij, het Kind, dat zij mij schonk, hare bejaarde Moeder en verdere Betrekkingen zoo dierbaar was.
HIJLKE J. VAN DER MEULEN.

*** Nog schijnt de mate onzer verliezen niet vol. Het behaagde trouwens der wijze en ondoorgrondelijke Voorzienigheid heden morgen te 7½ ure door den dood weg te rukken onze veelbelovende Nicht IJMKJE WIEGERS OTTER, in den ouderdom van ruim 12 jaren, ten gevolge eener ziekte van 10 weken, latende nog 3 ouderlooze Broeders achter, te jong om de zwaarte van het verlies te beseffen. God, die onder de zwaarste beproevingen toch immer Vader blijft, geve ons de vereischt wordende kracht om ook bij dit offer niet te morren, maar geloovig en zwijgend de hand te eerbiedigen, die ons bij herhaling zoo bezoekt.
Oosterzee, *Uit aller naam,*
den 7 September 1857. F. I. OTTER.
B. I. TROMP.
NB. Deze algemeene dient tevens voor bijzondere kennisgeving.

ACHLUM, den 10 September 1857. Heden nacht ten een ure overleed, na eene langdurige sukkeling, onze jongste Lieveling WIJTZE, ruim 7 maanden oud.
C. S. WESTRA.
Eenige kennisgeving. G. K. WESTRA.

*** Heden nacht ongeveer ten een uur overleed onze bij ons inwonende geliefde Nicht AAFKE J. V. D. MEULEN. Zij ontsliep zacht aan eene uitterende ziekte en bereikte slechts den ouderdom van ruim 21 jaren. Met droefheid geven wij hiervan langs dezen weg kennis aan Vrienden en Bekenden.
Oldeboorn, K. HAIJMA.
10 September 1857. J. HAIJMA — VEENLAND.

MAKKUM, 11 September 1857. Heden morgen overleed, na eene langdurige ongesteldheid, mijn Echtgenoot LAMBERTUS SLUITER, in den ouderdom van ruim 62 jaren, in leven Rogmolenaar alhier, mij nalatende eene eenige Dochter.
LIJSBERT S. KOOISTRA,
Wed. L. SLUITER.
Strekkende deze tot kennisgeving aan Vrienden en Bekenden.

*** Heden overleed na een langdurig doch geduldig lijden onze waarde Vader en Behuwdvader KLAAS HOEKSTRA, in den ouderdom van ruim 69 jaren.
Harlingen, P. HOEKSTRA,
11 September 1857. *mede namens Broeders en Zusters.*
Eenige kennisgeving.

IJSBRECHTUM, den 12 September 1857. Heden nacht omstreeks 1 ure overleed, na een smartelijk lijden van 8 maanden, mijne Echtgenoot JANNETJE BOGAARD. Zij bereikte den ouderdom van 60 jaren en 5 maanden, waarvan ik ruim 10 jaren met haar genoegelijk vereenigd heb mogen leven. Diepgetroffen over dit verlies bij het klimmen mijner jaren staar ik de overledene na, in de hoop, dat de Heer van leven en dood mij Zijne kracht moge schenken om Hem te zwijgen. H. M. REIDSMA.
Verwijderde Familie en Vrienden gelieven deze voor bijzondere kennisgeving aan te nemen.

*** Heden overleed ons geliefd jongste Kind PIETER, slechts 7 weken oud.
Sneek, K. J. KROL.
13 September 1857. J. KROL — FEENSTRA.

*** Heden morgen overleed, in den ouderdom van ruim 68 jaren, onze waarde Vader en Behuwdvader FEDDE GOOITZENS ZWANENBURG, in leven Lid van het Polderbestuur, Kerkvoogd, Veenman en rustend Landbouwer alhier.
Terwispel, G. F. ZWANENBURG,
den 13 September 1857. *uit aller naam.*

BURGERLIJKE STAND.

Bij den Burgerlijken stand te *Leeuwarden* zijn van den 8sten tot en met den 14 September 1857 aangegeven: 11 Geboren. 7 Overleden. Gehuwd 3 paren.

De voorgenomene AANBESTEDING van het **afdammen, drooghouden en slatten** van de **Slipster Vaart** onder het dorp *Tirns*, aangekondigd in de Leeuwarder Courant van den 11 September jl. tegen Donderdag den 17 dezer maand, **zal voor alsnog GEEN PLAATS HEBBEN.**

PAARDENMARKT TE SNEEK,

16 September e. k.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN DONIAWERSTAL convoceren bij deze, ten verzoeke der respectieve Kerkvoogden, de Hervormde Floreenpligtigen van onderstaande dorpen, om te verschijnen, als die van:
Tjerkgaast, op Vrijdag den 25 September 1857, 's voormiddags 10 ure, in de Kerk aldaar;
Idskenhuizen, op dienzelfden dag, 's namiddags 2 ure, } in de Kerk te
Legemeer, op dienzelfdag, 's namiddags 2½ ure, } Idskenhuizen;
Goingarijp, op Zaturdag den 26 September 1857, 's voormiddags 11 ure, in de Kerk aldaar;
Broek, op dienzelfden dag, 's namiddags 2 ure, in de Kerk aldaar;
Oosterhaule, *Nijega* en *Oldeouwer*, op Dingsdag den 29 September 1857, 's voormiddags 11 ure, in de Kerk te Oosterhaule;
Langweer, op Donderdag den 1 Oct. 1857, 's middags 12 ure, } in het Gemeentehuis te Langweer;
Pastorie Langweer c. a., op dienzelfden dag, 's namidd. 1 ure, }
Dijken, op dienzelfden dag, 's namiddags 2 ure, }
Boornzwaag, op dienzelfden dag, 's namiddags 2½ ure, }
Doniaga, op Vrijdag den 2 October 1857, 's voorm. 10 ure, } in de Kerk te
Sintnicolaasga, op dienzelfden dag, 's voormiddags 11 ure, } Sintnicolaasga;
ten einde: 1°. de Kerkvoogdij-Rekeningen over 1856 op te nemen en na welbevinding te arresteren; 2°. de Staten van begrooting in ontvang en uitgaaf voor de dienst van 1858 vast te stellen; 3°. Kerkvoogden te benoemen voor de op 1 Januarij 1858 aftredenden, en te Idskenhuizen voor den overledene Jan H. Kampen; en voorts te delibereren en te besluiten op zoodanige voorstellen als welke door Kerkvoogden ter tafel mogten worden gebragt.
Langweer, *Burgemeester en Wethouders voornoemd,*
den 8 September 1857. VAN DE WOESTIJNE VOERMAN.
W. HOOGLAND, *Secretaris.*

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN IDAARDERADEEL maken bij deze bekend, dat de gewone **JAARMARKT** te Grouw, dit jaar invalt op Donderdag en Vrijdag den 17 en 18 September e. k., en dat op die Markt geenerlei spelen om gewin van Goud en Zilver noch Horoskooptrekkers of Bedelaars zullen worden toegelaten, als zullende deze ten strengsten worden geweerd.
Burgemeester en Wethouders voornoemd,
Grouw, C. BERGSMA.
den 9 September 1857. *De Secretaris*, W. SIJPKENS ZIJLSTRA.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN WONSERADEEL convoceren bij deze de Hervormde Floreenpligtigen van de navolgende Dorpen, om te compareren, als die van:
Schettens, op Zaturdag den 19 September 1857, voormiddags 10 uur, in de Kerk aldaar;
Witmarsum, op denzelfden dag, middags 12 uur, in de Kerk aldaar;
Kimswerd, op Maandag den 21 Sept. 1857, voorm. 10 uur, in de Kerk aldaar;
Arum, op denzelfden dag, middags 12 uur, in de Kerk aldaar;
Lollum, op Woensdag den 23 Sept. 1857, voorm. 10 uur, in de Kerk aldaar;
Burgwerd, op denzelfden dag, namiddags 12½ uur, } in de Kerk te Burgwerd;
Hichtum, op denzelfden dag, namiddags 1 uur, }
Hartwerd, op denzelfden dag, namiddags 2 uur, }
Tjerkwerd, op Vrijdag den 25 Sept. 1857, voormidd. 11 uur, } in de Kerk te
Dedgum, op denzelfden dag, middags 12 uur, } Tjerkwerd;
Longerhouw, op Zaturdag 26 Sept. 1857, voorm. 10 uur, in de Kerk aldaar;
Schraard, op denzelfden dag, middags 12 uur, in de Kerk aldaar;
Ten einde alsdan ieder in de hunnen: 1°. op te nemen en bij welbevinding te sluiten de Kerkvoogdij-rekening van 1856; 2°. vast te stellen de Staat van Begrooting over 1858; 3°. Kerkvoogden te benoemen voor de op 1 Januarij 1858 aftredende, en die van Hartwerd tot vervulling der vacature, ontstaan door het vertrek van P. K. Nijdam; wijders speciaal die van Arum, om te besluiten op de aankoop van de helft in eene Huizinge voor de Armvoogdij-administratie; die van Lollum, om nader te delibereren tot bekoming van het **alterum tantum** op het Predikants tractement; die van Longerhouw en Schraard, betreffende te verleenen subsidie voor den Weg, in het belang der Kerkgemeente, en eindelijk allen op zoodanige verdere voorstellen, als welke alsdan ter tafel zullen worden gebragt. *Burgemeester en Wethouders voornoemd,*
Bolsward, T. MULIER.
den 9 September 1857. *De Secretaris*, J. BINKES.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN BAARDERADEEL roepen, ten verzoeke van Heeren Kerkvoogden, op, de Floreenpligtigen van de Hervormde Godsdienst van de onderscheidene dorpen dier Gemeente, als die van:
Weidum, Zaturdag den 19 September e. k., 's voormiddags 11 uur;
Lijons, Maandag den 21 September e. k., 's voormiddags 10 uur;
Baard, denzelfden dag, 's middags 12 uur;
Wieuwerd, Donderdag den 24 September e. k., 's voormiddags 10 uur;
Britswerd, denzelfden dag, 's middags 12 uur;
Jorwerd, Dingsdag den 29 September e. k., 's voormiddags 11 uur;
Bozum, Woensdag 30 September e. k., 's voormiddags 10 uur;
Oosterwierum, Donderdag den 1 October e. k., 's voormiddags 11 uur;
Oosterlittens, Maandag den 5 October e. k., 's voormiddags 11 uur;
Jellum, Dingsdag den 6 October e. k., 's voormiddags 10 uur;
Beers, denzelfden dag, 's middags 12 uur;
Huins, Donderdag den 8 October e. k., 's voormiddags 9 uur;
Winsum, denzelfden dag, 's voormiddags 11 uur;
Mantgum en *Schillaard*, Zaturdag den 10 October e. k., 's voormiddags 10 uur;
ten einde te verschijnen in hunne Dorpskerken, en
a. op te nemen de Rekeningen, dienst 1856;
b. vast te stellen de Begrootingen voor 1858;
c. nieuwe benoeming van Kerkvoogden te doen voor de aftredenden: Mr. W. W. Buma, M. T. Koldijk, T. R. Wijnia, S. T. Bloemhof, P. A. Santema, A. J. Sierdsma, R. F. Cuperus, H. D. Zijlstra, S. R. Kamstra, IJ. L. Kingma, H. A. de Jong, S. H. Tacoma, M. J. Stapert en T. J. Swierstra;
d. in de buitengewone vacature, ontstaan te Baard door het overlijden van S. G. Terpstra, te Oosterwierum door het vertrek van J. M. Vos, te voorzien, en verders om opzigtens:
e. Weidum, van Kerkvoogden te aanhooren verslag van hetgeen door hen in Januarij en April 1857, ten aanzien van een Rijks alterum tantum, ter verhooging der Predikantswedde is verrigt en sedert is verkregen en om daaromtrent te besluiten;
f. Wieuwerd, te besluiten op een voorstel van Kerkvoogden, om hen te magtigen tot ruiling van eigendommen met den Heer Baron van Pallandt of tot scheiding van eigendom met deze;
g. Britswerd: 1°. op te nemen en te sluiten de jaarlijksche Rekening van de Commissie voor de Inpoldering enz. der Britswerder Meer; 2°. goed te keuren eene door Kerkvoogden ontworpen scheiding of ruiling met een pondemaat Land van de Erven Foeke Sijbrens Wijnia.
Weidum, *Burgemeester en Wethouders voornoemd,*
den 10 September 1857. E. D. VAN BEIJMA, *Burgm.*
J. VAN LOON Jz., *Secretaris.*

HET PLAATSELIJK BESTUUR VAN SMALLINGERLAND, daartoe door Kerkvoogden der nagenoemde Hervormde Gemeenten uitgenoodigd, roept bij dezen op, de stemgeregtigde Hervormde Floreenpligtigen in de daarbij genoemde Gemeenten, om te verschijnen op de aangewezen tijd en plaats, ten einde:
1°. Op te nemen de Rekeningen van Kerkvoogden over 1856.
2°. Vast te stellen de Begrootingen voor 1858.
3°. Kerkvoogden te benoemen in plaats van de op 1 Januarij e. k. aftredenden.
4°. Verder te behandelen zoodanige voorstellen als ter tafel kunnen worden gebragt.
Te *Dragten*, op Donderdag den 24 September e. k., des voormiddags om 11 uur, op het Gemeentehuis te Dragten;
te *Boornbergum*, op Dingsdag den 29 September e. k., des morgens om tien uur, in de Kerk aldaar;
te *Kortehemmen*, op Dingsdag den 29 September e. k., des middags om twaalf uur, in de Kerk aldaar;
te *Oudega*, op Zaturdag den 3 October e. k., des morgens om 9 uur, in de Kerk aldaar;
te *Nijega*, op Zaturdag den 3 October e. k., des middags om 12 uur, in de Kerk aldaar;
te *Opeinde*, op Zaturdag den 3 October e. k., des namiddags om 2 uur, ten huize van D. I. Douma. *Het Plaatselijk Bestuur voornoemd,*
Dragten, E. MANGER CATS.
den 12 September 1857. *De Secretaris*, F. S. REIDING.

HERAANBESTEDING.

Op Zaturdag den 19 September 1857, des middags ten 12 ure, zal ten huize van Edze Wijbes van der Meulen, aan de Bergumerdam, op nieuw worden aanbesteed: Het **maken** van eene DRAAIBRUG en BRUGWACHTERSWONING, over en bij het *Nieuw Kanaal* van de *Meersloot* tot de *Wijde Ee* of *Schalkediep*; waarvan het Bestek en de Teekening nog ter inzage ligt in het Gemeentehuis te Bergum. Plaatselijke aanwijzing zal weder worden gedaan op den dag der aanbesteding, des morgens ten tien ure.

DE DIRECTIE DER GAZ-FABRIEK alhier maakt bekend, dat van af den 1 October a. s. de prijs der COKE met *tien* Cents per mud zal worden **verhoogd.**

De Notaris OOSTERBAAN te Dockum zal, ten verzoeke van den Heer M. GOSLINGS, Notaris te Harlingen, op Donderdag den 17 September 1857, ten huize van den Societeithouder Hansma te Dockum, provisioneel, en op Woensdag den 30 dier maand, ten huize van Jonker, in de Benthem aldaar, finaal, telkens des avonds om 7 uur, publiek verkoopen:
Eene nette, hechte en wel onderhoudene HUIZINGE met **Erf** en **Tuin** c.a., staande en gelegen zeer aangenaam nabij de voormalige Woudpoort aan den Stadswal binnen Dockum, gekw. wijk D no. 80, bestaande in onderscheidene behangen Beneden- en Bovenvertrekken, ruimen Linnenzolder, Kelders, Keuken, Regenwatersbak, Putwaterspomp en verdere gerijflijkheden, benevens **Tuin, Bleek, Schuurtje,** enz., alles kadastraal bekend in sectie A no. 828, ter grootte van 4 roede 60 el; bij Mejufvrouw de Wed. J. Blauw als eigenaarsche wordende bewoond. Te aanvaarden den 12 November 1857.
Te bezigtigen op de verkoopdagen, van morgens 10 tot namiddags 2 uur.

VERHURING.

De Notaris P. ZEPER Dz. te Minnertsga zal, op Maandag den 21 September 1857, namiddags 3 uur precies, ten huize van den Kastelein Schaaff te St. Jacobi-Parochie, voor den tijd van 6 jaren, publiek verhuren:
Eene **ZATHE** en **LANDEN**, met HUIZINGE, SCHUUR, HORNLEGER, BOUW- en WEIDLANDEN, gelegen aan den Ouden Dijk onder het behoor van St. Jacobi-Parochie, groot in het geheel 34 bunder 77 roede, en zulks in 19 perceelen; thans bij Jan Adams van Dijk en anderen in huur.

HOUTVEILING bij de GAZ FABRIJK te *LEEUWARDEN*. — De Notaris P. BOLTJES te Grouw zal, op Vrijdag den 18 September 1857, des morgens ten 10 uur, ten huize van F. Boermans, Logementhouder te Leeuwarden, publiek, tegen gereede betaling, verkoopen: Eene groote partij VUREN PLANKEN van verschillende lengte en zwaarte, extra glad GREENEN RIB en 44 streeps GREENEN PLANKEN, ACHTERPLANKEN, SCHALEN en SCHROOTEN, voorts eene partij nieuw aangevoerde Oudsoensche JUFFERS van 57, 62 en 68 palmen lengte.

Verkoop van een Schip.

De Notaris E. J. ATTEMA te Dragten zal, op Woensdag den 23 September, 's midd. 4 uur precies, in het Logement *de Ster* te Dragten, finaal verkoopen: Een in 1854 nieuw gebouwd, wel onderhouden SCHIP, groot 22 ton, met Mast, Zeilen, Fokken, enz., zoo als het is liggende in de Vaart te Dragten en bevaren geweest door Otte P. Postma; staande op de zeer geringe som van *f* 900.

De Notarissen VAN BLOM en ATTEMA te Dragten zullen, tegen verhooggeld, finaal verkoopen:

Eene ruime BOEREN-HUIZINGE en SCHUUR, met **Hovinge**; bij Reinder S. Reindersma in huur; benevens 8 kampen uitmuntend BOUW- en GREIDLAND, nabij den Straatweg te Z. Dragten, gemeten op 10 bunder 47 roede; staande in 9 perceelen op *f* 10,308.

De palmslag is Donderdag 24 September, ten 6 uur, in het Logement *de Ster* te Dragten.

Bij geslotene briefjes te huur,

voor den tijd van 7 jaren, van St. Petri en Mei 1858 tot 1865:

Eene **ZATHE** en **LANDEN**, met HUIZINGE en SCHUUR, no. 9, HOVINGE, HIEMINGE en zeer vruchtbare WEID- en HOOILANDEN, staande en gelegen onmiddellijk bij en onder Akkrum, behalve eenige Hooilanden, gelegen onder Oldeboorn en Terhorne, groot in het geheel 36 bunder 20 roede 87 el, ongeveer 99 pondematen; thans bij Adam Ruurds de Boer in gebruik.

De Conditien liggen ter inzage bij de Logementhouders Kuiper te Akkrum, en de Ruiter te Sneek; nadere informatien zijn te bekomen ten Kantore van den Notaris BOKMA te Akkrum. De Inschrijvingsbriefjes moeten franco worden ingeleverd ten huize van Mevrouw de Wed. IJ. RODENHUIS Bz., geb. VAN ALTENA, te Harlingen, vóór of op den 18 September 1857.

BIJ GESLOTENE BRIEFJES TE HUUR: Eene ZATHE te Goënga bij F. S. VAN DIJK in huur; groot 37 b. 48 r. (102 pondem.) Greide, van Petri en Mei 1858—1863. Conditien te vernemen en briefjes op 3 October in te leveren bij J. G. PATER in de Groote Kerkstraat te Leeuwarden.

Te huur bij geslotene briefjes,

VOOR VIJF OF ZEVEN JAREN:

Eene uitmuntende **ZATHE** en **LANDEN**, gelegen te Veenwouden, niet ver van den Grindweg, groot ongeveer 30 bunder (86 pondm.), bestaande in BOUW-, WEID- en 17 mad HOOILAND; thans in gebruik bij Floris Sakes Antonides.

De Voorwaarden dezer verhuring liggen ter lezing bij den Kastelein Semler te Veenwouden, en bij den eigenaar J. F. H. HOUWING, Em. Predikant te Terwispel nabij de Gorredijk, bij wien de briefjes franco moeten ingeleverd worden vóór of op den 6 October 1857.

TE KOOP: Eene partij EIKEN, GREENEN en VURENS CHALEN en ACHTERPLANKEN, liggende aan den Houtzaagmolen van den Heer D. HOOGTERP nabij Harlingen, waar tevens Informatie te bekomen is.

233ste LOTERIJ.

TREKKING der VIJFDE KLASSE heden begonnen.

LOTEN in **huur** en **koop** te bekomen en het CONTRABOEK ter inzage bij
Leeuwarden, 14 September 1857. Erven P. DE VRIES Pz.,
bij 't Stadshuis.

ATTENTIE. Voorhanden bij REIN JANS DRAIJER te Oudega (in Hem. Oldeph. en Noordwolde) **eene aanzienlijke partij drooge STEEKTURF** of zoogenaamde **KLEITEN**, welke bij hem verkrijgbaar is gesteld voor 22 à 23 Cents de Ton. — Dezelve staat zeer gelegen ter vervoer aan het water bij den grooten Molen *de Hoop* te Oudega voornoemd,

VOORBEHOED- EN GENEESMIDDEL TEGEN DE VARKENSZIEKTE.

De Apotheker VAN HARINXMA, op de Nieuweburen te Leeuwarden, verzendt bovenstaand middel, sedert verscheiden jaren, met steeds toenemend gunstig gevolg. — Hetzelve wordt in flesschen afgeleverd voor 75 cents, hetgeen juist berekend is voor *één* Varken; terwijl het gaarne door die beesten wordt genuttigd, is het tevens zeer gemakkelijk in het gebruik. — Voorts is het tot *heden* aan niemand in commissie verzonden geworden, reden waarom een ieder attent wordt gemaakt, op het daarbij zijnde berigt en op zijn naam in het lak.

De Vrouw van een rustend Zeeman, te Nieuwe Pekela, was sedert geruimen tijd lijdende aan eene maagkwaal, waarvoor zij noch bij Doctoren noch bij Professoren te Groningen eenige baat konde vinden.

Deze maagkwaal was zoo erg, dat zij gedurig zulke zware flaauwten kreeg, dat men voor haar leven vreesde. Eindelijk heeft zij, en wel op aanraden van haren Doctor, uwe **REVALENTA** gebruikt, hetwelk ten gevolge heeft gehad, dat zij thans radicaal is genezen.

Hoewel zij niet gaarne haren naam in de dagbladen geplaatst zag, heeft zij mij toch verzocht zulks ter uwer kennis te brengen, daar zij genegen is deze verklaring aan belanghebbenden mondeling te bevestigen, waartoe deze zich kunnen vervoegen bij den Ondergeteekende, Dépôthouder te Oude Pekela.

Oude Pekela, 5 Maart 1855. J. T. FELDBRUGGE.

Aan het Verkoophuis te Amsterdam.

DU BARRY'S REVALENTA geneest volkomen al de volgende ziekten:

Verstoppingen, maagkramp, maagpijn, hoest, aamborstigheid, diarrhaea, oprispingen, zuur, kolijk, zenuwziekten, stuipen, vloed, zinkings, slijm, hartkloppingen, hoofdpijn, duizeling, maagkanker, scheurbuik, klieren, engelsche ziekte, beginnende tering, rheumatische aandoeningen, griep, misselijkheid en braking.

Het is de eenvoudigste en minst kostbare wijze van genezing. Gezond, voedend en krachtgevend kan zij alle andere spijzen vervangen. Men bereidt ze op verschillende wijzen voor ontbijt, tusschenuurtje, middagmaal en avondeten. Een maaltijd kost slechts 6½ à 10 Cents, naar gelang men eene groote of kleine Bus neemt.

De prijs is 87½ Ct., 2, 3½, 8 en 16 Gulden, in het **VERKOOPHUIS** en de bekende Dépôts.

Amsterdam, Verkoophuis: Assen, H. P. A. v. Gorcum; Bolsward, S. S. Oosterbaan en S. R. Dijkstra; Dedemsvaart, H. L. v. d. Vegt; Dokkum, A. Schaafsma; Franeker, Wed. K. Drager; Gorredijk, S. G. Zwart; Harderwijk, Wed. Tijgoff; Harlingen, P. L. Mirande Pz. en J. S. van Dijk; Hindeloopen, D. de Jong; Heerenveen, J. Overdiep; Kollum, C. Nihot; Leeuwarden, J. H. van Haagen en A. van Wamel; Makkum, J. B. de Boer; Sneek, P. T. Potma, en in de bekende Dépôts in de andere Steden.

DE PILLEN VAN HOLLOWAY *zijn een uitmuntend Geneesmiddel in gevallen van* ***slechte Spijsvertering, bedorven Maag en zwakke Gestellen.*** De versterkende kracht dezer Pillen is zoo groot, dat alle diegenen welke lijden aan zwakke Zenuwen of slechte Spijsvertering, deze Pillen behoorden te gebruiken, daar dikwijls de zwakste gestellen door dezelve als hernieuwd zijn geworden, nadat alle andere geneesmiddelen te vergeefs werden beproefd. Officieren in het leger en anderen, welke ten gevolge van een verblijf in warme luchtstreken aan Gal en Leverziekte leden, zijn volmaakt genezen door de Pillen van Holloway.

Zijn op franco aanvrage à contant te bekomen: aan het Hoofddépôt bij den Heer J. Straatman, 's Hertogenbosch; J. C. H. van Harinxma, Leeuwarden; Mej. Wed. H. A. Binksma, Harlingen; P. T. Potma, Sneek; S. Zwart, Gorredijk; S. Visser, Lemmer; S. S. Oosterbaan, Bolsward; Londen, Holloway's Etablissement Strand 224, en New-York, 80 Maiden Lane.

RUNDERHAZEN

te bekomen à 80 Cents per Ned. ℔ bij den Vleeschhouwer J. DE VRIES, bij de Dubbelde Pijp te Leeuwarden.

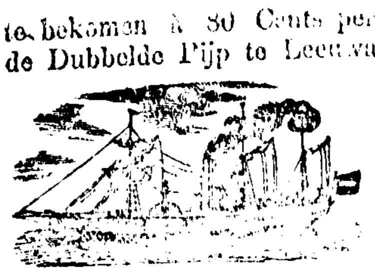

STOOMVAART VAN HARLINGEN op HULL.

Het Nederlandsch IJzeren STOOMSCHIP *MINISTER THORBECKE*, Kapt. NEPPERUS, vertrekt van **HARLINGEN** naar **HULL** op aanstaanden **Zaturdag** 19 September.

Adres voor Passagiers, Goederen en Vee bij I. & S. WIARDA.
Harlingen, den 15 September 1857.

HARDZEILPARTIJ TE GROUW.

Met toestemming van het E. A. Gemeente-Bestuur van Idaarderadeel gedenken de Kasteleins J. RIEMERSMA, J. VAN STRALEN, J. GORTER en de Wed. A. POSTMA te Grouw en eenige Liefhebbers, op Woensdag den 16 September 1857, des namiddags ten 1 ure, te laten Verhardzeilen:

1°. Met Veerschepen en overdekte Pramen, waarmede nog nimmer eenigen Prijs is gewonnen;
ALS PRIJS: ***Eene ZILVEREN TABAKSDOOS.***
„ PREMIE: ***Een DITO LEPEL.***

2°. Met Jagten en Booten van 6.20 el en daarbeneden;
ALS PRIJS: ***Eene ZILVEREN TABAKSDOOS.***
„ PREMIE: ***Een DITO LEPEL.***

3°. Met Booten van 4.60 el en daarbeneden;
ALS PRIJS: ***Eene ZILVEREN TABAKSDOOS.***
„ PREMIE: ***Een DITO LEPEL.***

4°. Met Booten van 4.30 el en daarbeneden;
ALS PRIJS: ***Eene ZILVEREN TABAKSDOOS.***
„ PREMIE: ***Een DITO LEPEL.***

Aangifte des voordemiddags van genoemden dag, en wel van de Veerschepen en Pramen bij J. VAN STRALEN; van de Jagten en Booten onder no. 2 bedoeld, bij de Wed. A. POSTMA; van de Booten onder no. 3, bij JOB RIEMERSMA, en van de Booten onder ten 4 aangeduid, bij J. GORTER voornoemd.

Met toestemming van het Edel Achtbaar Bestuur gedenken de Logementhouder L. W. DIJK en eenige Liefhebbers te Wolvega, op den 18 September e. k., te laten Verharddraven, door Paarden, die niet meer dan een Prijs hebben gewonnen en tot genoegen der Keurmeesters zijn:

Een PRIJS in ZILVER, ter waarde van ongeveer 50 Gulden.

Aangifte bij gezegden Kastelein vóór 11½ uur, waarna de keuring dadelijk zal plaats hebben. — Aanvang namiddags twee uur.

HARDDRAVERIJ TE JORWERD.

Met consent van het Edel Achtbaar Bestuur van Baarderadeel gedenken de Kastelein L. BOUMA en eenige Liefhebbers, op Dingsdag den 22 September e. k., te laten Verharddraven:

Eene fraaije PENDULE, ter waarde van 35 Gulden,

door driejarige Paarden. Aangifte te 11 uur. Keuring te 12 uur.

En Woensdag 23 September e. k., **KAATSPARTIJ** om

Drie fraaije GOUDEN RINGEN
en drie ZILVEREN UITPLUIZERS. Aangifte te 11 ure.

P. K. BROUWER Pz., Apotheker te Leeuwarden, vraagt tegen November of eerder eenen BEDIENDE van de P. G. Adres met franco brieven.

APOTHEEK.

In de Apotheek en Handel in Chemicalien en Droogerijen van P. NOë te Leeuwarden, wordt ten spoedigsten gevraagd een BEKWAAM BEDIENDE, bij voorkeur geëxamineerd; zoomede een LEERLING. Brieven franco.

20 TIMMER- en METSELAARSKNECHTEN, hun werk verstaande, kunnen terstond werk bekomen bij G. J. VAN DER MOOLEN te Jutrijp en P. VAN DER HEIJ EN ZOON te Sneek.

Vier TIMMERKNECHTEN, hun werk verstaande, kunnen dadelijk voor geruimen tijd werk bekomen bij J. PIJNAKKER te Kollum.

Twee SCHOENMAKERSKNECHTEN, hun werk verstaande, kunnen dadelijk vast werk bekomen bij T. P. KAMMINGA, Mr. Schoenmaker te Arum. Brieven *franco.*

Er wordt gevraagd een BAKKERSKNECHT, zijn werk verstaande, tegen goed loon bij I. FENNEMA te Sneek. Brieven franco.

Een BAKKERSKNECHT, zijn werk ten deele verstaande, kan tegen goed loon, als tweede knecht, dadelijk of op 12 November e. k. geplaatst worden bij W. K. HOOGEVEEN, Mr. Bakker te Makkum. Brieven *franco.*

Een BAKKERSKNECHT, ten deele zijn werk verstaande, van de P. G., kan dadelijk of op 12 November e. k. eene dienst bekomen bij P. VAN DORPEN, Mr. Bakker te Harlingen. Brieven franco.

Een BAKKERSKNECHT, zijn werk verstaande, kan dadelijk geplaatst worden bij A. RODENBURG, Bakker te Heerenveen.

Een of twee KNECHTEN, met de HUIDEZOUTERIJ bekend, kunnen te *Leeuwarden* dadelijk vast werk bekomen. — Men adressere zich, *franco* brieven letters A. A., aan A. VAN ZUIJLEN te *Leeuwarden.*

Een SCHIPPERSKNECHT, liefst ongehuwd en van goede getuigschriften voorzien, kan van stonden aan eene dienst bekomen. Gegadigden vervoegen zich in persoon of met franko brieven bij P. M. FEENSTRA, Boekhandelaar te Bolsward.

Die een GOUDEN SLEUTEL **vermist**, kan dezelve, tegen bewijs van eigendom en vergoeding der kosten, terug bekomen bij JAN KLAZES SMIDS te Engelum.

WINTERAVOND-LECTUUR!

Voor ***f* 2.90** in het **jaar**, worden **zeven honderd** en **vijftig** BOEKWERKEN, uit het gebied der **Godsdienst** en **Zedekunde**, der **Land- en Volkenkennis**, der **Romantiek** en **Poëzij**, het Publiek ter lezing aangeboden.

De VOLKS-BIBLIOTHEEK is dit najaar met *een honderd* en *vier en veertig werken* vermeerderd, zoodat ze thans *een paar duizend deelen* telt.

Onder de bijgevoegden bevinden zich van

Mevr. Beecher Stowe, en van de H.H.	Bosdijk.	van Loon.
Bremer.	Dickens.	van de Poll.
Elise.	Dumas.	Oude Hr. Smits.
Ellis.	Kell.	Stolle.
Fannij Fern.	de Keijzer.	Eug. Sue.
Toussaint.	Koetsveld.	Vidocq.
en meer anderen.	van Lennep.	Wildenhahn, enz.

Zoo ook:

De Krantenjongen.	Masaniello.	Rose Clark.
De Martelaar.	Nacht en Morgen.	De Vodderaper, etc.

De Stedeling of Dorper leze zooveel hem verkiest, de eerste, zij echter gehouden, ieder boek met ééne week, de laatste (4 of 6 boeken in eens nemende) die, met eene maand terug te zenden. De Catalogus is 10 Cts., het Supplement gratis, en het Abonnement voor bovengenoemd bedrag verkrijgbaar bij U. PROOST, die steeds voortgaat **best** HOLLANDSCH en VELIJNPAPIER te verkoopen à *f* 2.50 de riem, **zware** SCHACHTEN à *f* 3.30 de 1000, de 2de soort à *f* 2.50 de 1000, en JICHTPAPIER voor 90 Cts. het vel.

NB. Aanvragen om Abonnementen voor de Volks-Bibliotheek verzoek ik liefst in de maanden September en October te mogen ontvangen.

*** HA! HA! HA!

ALS IK JE ZIE DAN MOET IK WEL LAGCHEN

zeggen de menschen, die gelezen hebben HET PLEIZIERIGSTE BOEK, Keur van vrolijke Verhalen, Anecdoten en geestige Gezegden, dat voor 80 Cents in alle Boekwinkels te bekomen is.

(*Zie verder het Bijvoegsel.*)

TER LEEUWARDER COURANT-DRUKKERIJ VAN DE ERVEN KOUMANS SMEDING.

BEKENDMAKING.

De **GEDEPUTEERDE STATEN** van de provincie *Friesland* brengen bij deze ter kennis van de belanghebbenden, dat, ingevolge artikel 7 van het plan der Geldleening van *honderd drie en twintig duizend Guldens*, goedgekeurd bij Koninklijk besluit van den 11 Januarij 1851, no. 23, op Maandag den 5 October 1857, des middags *twaalf* ure, in eene openbare vergadering op het Gouvernementshuis te *Leeuwarden*, zal plaats hebben de *zevende* **uitloting**, ter aflossing op den 1 Januarij 1858 van een kapitaal van ***tien duizend Guldens*** van gemelde Leening.

De Gedeputeerde Staten voornoemd,
VAN PANHUIJS, *Voorzitter.*
C. J. VAN DER VEEN, *Loco Griffier.*

Leeuwarden,
den 7 September 1857.

PUBLICATIE.

De **GEDEPUTEERDE STATEN** der provincie *Friesland* brengen, ten vervolge op hunne Publicatie van den 7 dezer, ter kennis der ingezetenen, dat, van den 5 tot en met den 11 dezer:

1. 39 runderen in de Provincie aan de besmettelijke longziekte zijn gestorven, als in de gemeenten: Baarderadeel 2, Barradeel 1, Doniawerstal 3, Gaasterland 2, Hemelumer Oldephaert en Noordwolde 1, Idaarderadeel 1, Kollumerland en Nieuwkruisland 1, Leeuwarden 2, Leeuwarderadeel 1, Oostdongeradeel 1, Rauwerderhem 1 (en in de laatst vorige week nog 1), Smallingerland 1, Tietjerksteradeel 3, Utingeradeel 1, Weststellingwerf 2, Wonseradeel 8, Workum 4 en Wijmbritseradeel 4, en 43 door die ziekte aangetaste runderen, voor rekening der eigenaars, zijn afgemaakt, als in de gemeenten: Baarderadeel 3, Barradeel 2, Dokkum 1, Doniawerstal 6, Franekeradeel 5, Haskerland 1, Idaarderadeel 4, Kollumerland en Nieuwkruisland 2, Leeuwarden 1, Leeuwarderadeel 2, Opsterland 1, Rauwerderhem 7, Schoterland 1, Utingeradeel 1, Wonseradeel 3, Workum 1 en Wijmbritseradeel 2, bedragende daardoor het totaal der gevallen sedert den 1 Januarij dezes jaars 6284;
2. de besmettelijke longziekte zich heeft geopenbaard onder de runderen van de veehouders: Gerrit Tjitzes Terpstra, te Oosterlittens; Sijbren Sibles Douma, te Baard; Egbert Tjeerds Annema, te Akkerwoude; Cornelis Velding, te Dokkum; Pieter Jetzes de Jong, te Dijken; Foeke Gabes Wijnia, te Tzum; Fokke Feddes Veldstra, te Haskerhorne; Ids Meintes Bonthuis, te Westermeer; Sijbren Wigles Kuiper, te Grouw; Douwe Vlieg, te Burum; Sijbren Haantjes Nijland, te Leeuwarden; Hendrik Jans Valkema, te Wirdum; Tjisse Steenstra, te Jelsum; Hijltje Hoekstra, te Finkum; Teeke Jeens Teekema, te Ureterp; Sjoerd Everts Hoekstra, te Irnsum; Oept Jans de Boer, te Rauwerd; Jaring M. Wieringa en Gerben P. Haanstra, beide te Terzool; Thaede Thomas Engelsma, te Terhorne; Douwe Taekles Oostra, te Cornwerd; Jacob Minks Doijema, te Wons; Tjalling Fokkes Gerritsma, te Parrega; Huite Tjerks Huitema, te Workum; Pieter Johans de Jager, te Oppenhuizen; Paulus Frankes Zijlstra, te Uitwellingerga; Hendrik Jacobs van der Goot, te Gaastmeer; Gerben Murks Abma, te Abbega; Ale Hettes Klaversma, te Goënga;
3. gezond zijn verklaard de runderen van de veehouders: Jelle Hilbrands Bruinsma, te Dronrijp; Wijtze Jans Jansma, te Boxum; Klaas Doekes Hellema en Hiltje Sjoerds Greben, beide te Wirdum; Atze Tjerks Atsma, te Oostermeer; IJme Jakobs Terpstra, te Surhuisterveen; Jan Jentjes Heeringa, Wate Rientzes Koopmans en de Wed. Pier Hotzes Hofstra, allen te Rauwerd; Lodovicus Bootsma en Gauke Foppes Bergsma, beide te Irnsum; Hendrik Wagenaar, te Sint Jacobi-Parochie; Feike T. de Boer, Klaas J. Buwalda en Jetze T. Schuurmans, allen te Tjerkwerd; Dirk Jacobs Zijlstra, te Exmorra; Sijbren S. de Vries, te Arum; Jan H. Wesselius en de Erven Fedde D. Teernstra, te Engwier; Marten Wiebes Tilstra, te Pingjum; Pieter Tichelaar Janzn., te Makkum; Taco W. Brouwer en Pieter R. Miedema, beide te Burgwerd; Sijbren Sipkes de Groot, te Hartwerd; Johannes R. Rienks en de Wed. Cornelis L. Olivier, beide te Hallum; Bertus F. Fortuin, te Marrum; Klaas Hessels Hesseling en Sijtse Everts Glas, beide te Holwerd; Anne Hendriks Bajema, te Scharl; Pieter Hessels Wesselius, te IJlst; Wijtse Theunis Bootsma, te Loënga; Gerben Thaedes de Jong, te Offingawier; Bartle Harmens Boersma, te Gauw; Klaas Martens Hijlkema en Johannes Hessels Baarda, beide te Oudega (Wijmbritseradeel); Marten Fongers Ringnalda en Sijbren Durks Rollema, beide te Abbega; Tjalling Sjoerds Klaversma, te Goënga; de Wed. Andries Durks van der Hout, te Heeg; Harm Rinderts de Vries, onder Burum, en Gerben Harmen Poelstra, te Miedum.

De Gedeputeerde Staten van de provincie Friesland,
VAN PANHUIJS, *Voorzitter.*
ENGELEN, *L. Griffier.*

Leeuwarden,
den 14 September 1857.

STAAT VAN DE MIDDELPRIJZEN DER GRANEN en andere Objecten, welke gedurende de tweede helft van de maand Augustus 1857, ter Markt der stad *Leeuwarden* zijn verkocht, volgens Nederlandsche maat en gewigt.

Tarwe..	Witte ..	f	9.25	de mudde.	Boter		f	1.21½	het pond.
	Roode..	„	0.00	„ „	Vleesch .	Koe	„	0.52½	„ „
Rogge		„	7.00	„ „		Kalfs	„	0.00	„ „
Gerst ...	Vroege.	„	5.00	„ „		Schapen ..	„	0.39	„ „
	Late ...	„	0.00	„ „	Varkensvleesch ..	Versch ...	„	0.65	„ „
Boekweit		„	7.50	„ „		Gerookt ..	„	0.92½	„ „
Haver		„	4.00	„ „	Aardappelen....	Vroege ...	„	2.10	de Mudde.
Witte Boonen		„	0.00	„ „		Late	„	0.00	„ „
Erwten..	Witte ..	„	0.00	„ „	Zaad....	Kool	„	14.12½	„ „
	Groene .	„	0.00	„ „		Raap	„	0.00	„ „
	Graauwe	„	0.00	„ „		Lijn	„	12.00	„ „

Accordeert met het Register der Middelprijzen.

Leeuwarden,
den 1 September 1857.

De Burgemeester,
J. H. BEUCKER ANDREÆ.

LEEUWARDEN, 14 September.

GEMEENTERAAD VAN LEEUWARDEN.

In de donderdag jl. alhier gehouden vergadering van den Gemeenteraad, waarin 14 leden tegenwoordig waren, zijn, behalve de in ons vorig nommer medegedeelde, nog navolgende punten behandeld:

1. Rapport over de rekening en verantwoording der Stads Armenkamer over de dienst van 1856. — De rekening goedgekeurd in ontvang en uitgaaf beide tot een bedrag van *f* 41,025.67½, onder dankzegging aan voogden en den secretaris-boekhouder voor hun gevoerd beheer.

2. Rapport en voorstel strekkende: 1°. tot wijziging van art. 64 der verordening betreffende de instandhouding enz. van de openbare wegen en van art. 48 der verordening van policie ter voorkoming en blussching van brand, in dier voege, dat wel aan den architect de bevoegdheid worde toegekend om proces-verbaal op te maken in zaken zijn vak betreffende, maar niet de verpligting; 2°. om bij aanneming van dit voorstel, gezegde verordeningen ter wijziging aan de verordenings-commissie toe te zenden. — Na eenige discussie is het eerste punt aangenomen, met 9 tegen 5 stemmen; een amendement voorgesteld, om in plaats van de sub 2 bedoelde commissie eene personele commissie te benoemen, afgestemd, met 10 tegen 4 stemmen, en het 2de punt aangenomen, met 12 tegen 2 stemmen.

3. Burgemeester en wethouders deelen mede: *a.* dat met 5 Maart en 12 Mei 1858 de huurtijd van de vier aan de Gemeente behoorende zathen en landen zal zijn verstreken; dat van deskundigen een verslag is ingewonnen omtrent hunne opneming en taxatie van de gesteldheid en tegenwoordige huurwaarde van gedachte plaatsen, en dat hun collegie, met betrekking tot de verhuringen dier plaatsen, op nieuw, in eene volgende vergadering een rapport en voorstel zullen uitbrengen; *b.* dat alsdan insgelijks door hen zal worden gerapporteerd op het adres van de wed. R. R. Reitsma, pachtersche van de opkomsten der tollen gelegen op Irnsumerzijl, om eenige vergoeding of wel vermindering van pacht

4. Rapport over de begrooting der Stads Armenkamer voor de dienst van 1858. Wordt voorgesteld die begrooting goed te keuren tot een bedrag in ontvang en uitgaaf beide ad *f* 40,260.47 en aan die administratie over dat jaar eene subsidie van wege de Gemeente toe te staan van *f* 30,293.30. — Ter visie en later af te doen.

5. Idem voor de Nederl. Israël. Godsdienstige Armenschool. Wordt voorgesteld: *a.* die begrooting, in ontvang zoo wel als in uitgaaf bedragende *f* 1402.00½, niet goed te keuren; *b.* aan de betrokkene schoolcommissie te kennen te geven, dat de Raad niet gezind is hare inrigting met meer dan *f* 400 te subsidiën. — Besloten als voren.

6. Rapport van wege de sectiën uit den Raad, in zake het onderzoek der verantwoording van de inkomsten en uitgaven dezer Gemeente over het dienstjaar 1856, met voorstel, om, onder dankbetuiging aan burgemeester en wethouders voor het wèl gevoerd beheer en de naauwkeurige en juiste verantwoording ten dezen, de rekening over dit dienstjaar, bedragende in ontvang *f* 333,143.89½ en in uitgaaf *f* 327,089.20½ en alzoo met een voordeelig slot van *f* 6054.69, goed te keuren bij het gemotiveerd besluit, hetwelk in ontwerp bij de rekening was gevoegd. — Overeenkomstig een en ander besloten.

7. Rapport over de begrooting van het Stads Werkhuis voor het dienstjaar 1858, ter somma van *f* 1425. Voorgedragen ter goedkeuring. — Ter visie en later af te doen.

8. Worden ter tafel gebragt na te noemen begrootingen voor de dienst van 1858, welke in handen van de daarachter gemelde commissien zijn gesteld ten fine van rapport, als: die van het Parochiaal Armbestuur der Roomsch Katholieken, de heeren Wiersma, Tromp en van Beijma thoe Kingma; van de Nederl. Israëlitische gemeente, de heeren Haverschmidt, Lojenga en Plantenga; van de dienstdoende schutterij, de heeren Drielsma, van Beijma en van Eijsinga, en van het Stads Ziekenhuis, de heeren Bloembergen, Haverschmidt en Plantenga.

9. Door burgemeester en wethouders wordt aangeboden de begrooting voor de dienst van 1858, bedragende in ontvang . . . . *f* 240,237.83½
in uitgaaf . . . . - 240,152.44

en sluitende alzoo met een voordeelig saldo van *f* 85.39½.

10. Mededeeling, dat in evengemelde sectien, in zake het onderzoek van het kohier van de directe belasting ten behoeve der Gemeente over het dienstjaar 1857, tot rapporteurs benoemd zijn: de heer Dorhout van de 1ste, de heer Tromp van de 2de en de heer Drielsma van de 3de sectie.

11. Beslotene zitting.

12. De gewone vergadering heropend zijnde, berigt de voorzitter, dat van de daartoe bij raadsbesluit dd. 7 Augustus 1856 benoemde commissie, het regtskundig advies is ingekomen omtrent de vraag, onder welke instellingen, genoemd bij art. 2 der armenwet, het Old Burger Weeshuis te Leeuwarden behoort, en dat gedacht stuk ter visie voor de leden zal worden gedeponeerd, om later aan de orde te worden gesteld.

PROVINCIAAL GEREGTSHOF IN ZUID-HOLLAND.

Regtsgeding tegen 22 Maleijers.

ACTE VAN BESCHULDIGING.

De procureur-generaal bij het Provinciaal Geregtshof in Zuid-Holland geeft te kennen:

dat, bij arrest van teregtstelling van hetzelve Hof, in raadkamer vergaderd, van den 17 Augustus 1857, naar de openbare teregtzitting van het Hof verwezen zijn geworden:

1 Sidon (Serang), 2. Pa Seno, 3. Kapidin, 4. Kasidin, 5. Batjook I, 6. Batjook II, 7. Soedin, 8. Amat, 9. Lingo, 10 Doolah, 11. Klaas Ledesma, 12. Setro, 13. Ngangei, 14. Makidin, 15. Sidin (matroos), 16. Tjiplis, 17. Osman, 18. Ngaitin, 19. Simin, 20. Pa Warina, 21 Kiman, 22. Medin.

Allen als zeevarenden ter koopvaardij behoord hebbende tot de equipage van het barkschip *Twenthe*, laatst gewoond hebbende te Soerabaija, thans gedetineerd te Rotterdam;

En verklaart de procureur-generaal, dat uit de instructie dezer procedure resulteert:

Dat de beschuldigden, van welke de beide eersten en de zevende tot den twintigsten op de *Jannetje*, kapitein Lupcke, en de overige op de *Vrije Handel*, kapitein van Ketwich, als schepelingen van Java naar Nederland waren gekomen, in de maand Junij 1856, ten overstaan van den waterschout Andreas Paul Nicolaas Rijk, te Rotterdam, zijn aangemonsterd en aldaar in dienst getreden, om met het Nederlandsche barkschip *Twenthe*, kapitein Ansco Coopmans, eene reis te doen van die plaats naar Java en aldaar te worden ontslagen; alles op de voorwaarden, in de ten processe aanwezige copie-monsterrol beschreven;

Dat de schepelingen, van de *Jannetje* afkomstig, door den kapitein zelven, en die, van de *Vrije Handel* gekomen, door den eersten stuurman zijn aangenomen;

Dat de eerste beschuldigde als serang of bootsman aan boord was het hoofd der beschuldigden;

Dat, buiten de beschuldigden en voormelden kapitein, de equipage bestond uit:

Charles Guillaume Soff, als eersten stuurman; Willem Hendrik Vermeulen, als tweeden stuurman; Ary Pieter Barends, als derden stuurman; Adolphus Wilhelmus van Douwe, als doctor; Thomas de Moes, als eersten timmerman; Jacobus Gerhardus Onel, als tweeden timmerman; Johannes Bernardus Halder de la Laine, als hofmeester; Jacobus Dunnewijk, als kok; Johan Diederik Blanken, IJnse de Haan en Petrus Cammenga, als jongens, en de reis daarenboven werd medegemaakt door de echtgenoote des kapiteins, met name Tjitske van Dam, en de naar haar vaderland terugkeerende javaansche dienstbode Sarina;

Dat het schip, al spoedig van Rotterdam naar Hellevoetsluis gezeild, den 15 Julij 1856 in zee is gesleept;

Dat de beschuldigden tot den 11 Augustus daaraanvolgende steeds hun pligt volbragt hebben, tot tevredenheid des kapiteins, behoudens een voorval ten dage, waarop het schip in zee zou worden gesleept, als wanneer, toen door den derden stuurman Barends vier man voor de giek waren gekommandeerd, om de echtgenoote des docters aan wal te brengen, de eerste beschuldigde, omdat dit geschiedde, terwijl schaften bevolen en het volk daarmede bezig was, boos is geworden, en zijne ontevredenheid daarover aan den kapitein en den eersten stuurman heeft betuigd en betoond, zijn etensbakje toornig op het dek nederwerpende, en zeggende, toen laatstgemelde hem daarover onderhield en bij de borst vatte, in het maleisch, volgens den kapitein: „Ik zal je wel vinden, als gij op zee komt," of „pas op, pas op, als wij op zee zijn," en volgens den eersten stuurman: „dat hij hem wel zou betrekken, als ze maar eerst in zee waren," of „pas op, stuurman, laten wij maar eerst in zee wezen;" — van welke woorden de doctor van Douwe heeft verstaan: „wacht op zee," — hoedanig zeggen de eerste beschuldigde heeft ontkend te hebben geuit, het noemende zeer onbehoorlijke woorden, terwijl hij overigens heeft erkend, en de kapitein nog verklaard heeft, dat de eerste beschuldigde, den volgenden dag door hem over zijn gedrag onderhouden, verschooning had verzocht en belooft had zich beter te zullen gedragen;

Dat de beschuldigden, welke tevreden waren over de hun, tot aan hunne aankomst in zee, verstrekte voeding, geen genoegen hebben genomen in hetgeen hun toen zij op zee waren, verschaft werd, en vóór den elfden Augustus meermalen van die ontevredenheid hebben doen blijken, en deze, evenzeer als hun verlangen om ander voedsel te ontvangen, kenbaar hebben gemaakt of doen maken aan den kapitein, de stuurlieden en andere leden der europesche epuipaadje, hetgeen ten gevolge heeft gehad, dat hun den 4 Augustus, toen zij gezamenlijk met hun rantsoen achteruit waren gekomen, ten einde klagten daarover in te brengen, eene wijziging in de voeding is toegestaan, door twee dagen 's weeks den zoutevisch door stokvisch te vervangen, vermits hunne klagten bepaaldelijk raakten den zoutevisch, als zullende zijn te zout om op den duur te nuttigen, dagelijks, drie malen, zonder afwisseling met anderen visch of met vleesch;

Dat den zevenden Augustus, der beschuldigden nieuwjaarsdag, hun door den kapitein een vrije dag is gegeven, en zij onthaald zijn, onder meer, op gedroogde aardappelen met zout vleesch en pannekoeken met spek, waarvoor zij den kapitein zijn komen bedanken, met uitzondering van den eersten beschuldigde, die ziek in zijne kooi lag;

Dat op den elfden Augustus, na de schafting, des namiddags ten één ure, volgens de verklaring van den derden stuurman Barends, niemand op het dek kwam;

Dat alstoen de eerste stuurman Soff den kapitein heeft gewaarschuwd, dat de beschuldigden niet verkozen hun werk te hervatten, waarop deze beiden hen tot zich hebben doen komen, om de oorzaak hiervan te vernemen, als wanneer door

één der beschuldigden, zoo de kapitein meent de elfde, Klaas Ledesma, is geantwoord, dat ontevredenheid over de voeding de oorzaak was, en dat zij verlangden voedsel gelijk de vijf vóór den mast zijnde europesche zeelieden, waarbij gevoegd werd, dat zij ten gevolge der voeding zwak waren;

Dat hierop door den kapitein aan de beschuldigden is voorgehouden, dat hij tot de verlangde voeding niet was uitgerust, en ze dus niet konde geven, met herinnering tevens aan de monsterrol, waarbij, zoo als de kapitein zeide, door hen indisch voedsel was bedongen, doch welk beweren, dikwijls herhaald, door de monsterrol niet wordt bevestigd;

Dat, daar de beschuldigden volhielden niet te werken, de kapitein heeft te kennen gegeven, dat, wie niet werkte ook niet zoude eten, en ten twee ure al de beschuldigden (met uitzondering des eersten, welke ziek was) op het dek zijn geroepen, en hun is voorgesteld de vraag: wie wilde werken, wie niet? waarop een negental hunner tot voortzetting van den arbeid bereid werd bevonden, zijnde de derde, vijfde, negende, twaalfde, veertiende, vijftiende, zestiende, negentiende en een-en-twintigste, hebbende van dezen de vijfde spoedig daarop den arbeid mede gestaakt;

Dat enz.;

Dat de beschuldigden, die hebben voortgewerkt, hunne gewone voeding den 11 Augustus hebben ontvangen, doch de overigen niet, en de kapitein, opdat de laatstbedoelden geen drinken zouden erlangen, aan den kok Dunnewijk order had gegeven, dat de pomp uit het watervat moest worden genomen, waaraan deze heeft voldaan, over welke onthouding van alle spijs en drank de kapitein den eersten stuurman heeft geraadpleegd, dien verklaart dien maatregel te hebben goedgekeurd;

Dat, enz.;

Dat, nadat de nacht rustig was voorbijgegaan, in den morgen van den twaalfden Augustus, naar luid der verklaring van den aan boord met het uitgeven der voedingsmiddelen belasten derden stuurman Barends, die zegt dit zeker te weten, voor de werkende beschuldigden stokvisch is uitgegeven, hetgeen evenwel hun kok, de zestiende beschuldigde, ontkent, welke volhoudt, dat zij dien ochtend zoutevisch gegeten hebben;

Dat, enz.;

Dat in dien morgen, volgens de verklaring van den kapitein, de stuurlieden Soff en Barends, den timmerman de Moes, den kok Dunnewijk, den hofmeester Halder de la Laine en de jongens de Haan en Cammenga, ook diegenen der beschuldigden, welke het werk ten vorigen dage niet hadden geweigerd, mede hetzelve hebben gestaakt;

Dat de zestiende beschuldigde dien dag, ten ongeveer negen ure, bij den derden stuurman niet is gekomen om het rantsoen, en op de vraag van dezen, of hij geen eten moest hebben voor het volk, heeft gezegd van neen, en dat niemand meer te eten wilde hebben en zij niet meer wilden werken; zijnde deze verklaring des derden stuurmans door den zestienden beschuldigde bevestigd, die daarbij heeft medegedeeld, dat de overige acht hem gezegd hadden, dat zij niet meer eten en niet meer werken wilden, en dat hij met hen had medegedaan;

Dat de eerste beschuldigde, ten acht ure, bij den kapitein op het dek gekomen, met dezen een gesprek gevoerd heeft, houdende volgens den kapitein, te-kennen-geving, dat de beschuldigden niet langer aan boord verkozen te blijven maar wenschten in eene portugesche bezitting aan land te worden gezet, waarop de kapitein verklaart te hebben geantwoord, dat dit onmogelijk was, en de eerste beschuldigde zich heeft verwijderd;

Dat, enz.

Dat men den elfden Augustus, aan bood van de *Twenthe*, het eiland Madeira in het gezigt had, doch dit in den morgen van den twaalfden het geval niet meer was;

Dat, enz.

Dat den twaalfden Augustus ten tien ure de eerste beschuldigde op het dek is verschenen en op zijn bootsmansfluitje heeft gefloten, op welk teeken alle de beschuldigden op het dek tot hem gekomen zijn en zich bij hem verzameld hebben, dragende hunne scheepsmessen ter zijde;

Dat daarop de eerste beschuldigde naar achteren is gegaan, gevolgd door de overigen, die, terwijl de eerste beschuldigde zich op de kampagne begaf, op het dek bleven staan;

Dat, enz.;

Dat de eerste beschuldigde alstoen tot den kapitein gerigt heeft de vraag om een ander voedsel voor de beschuldigden, en, op het herhaald weigerend antwoord des kapiteins, het verlangen heeft geuit om allen aan wal te worden gezet; waarop de kapitein verklaart knorrig te hebben geantwoord: „als je naar den wal wilt, zwem er dan heen;" terwijl de eerste beschuldigde, volgens de verklaring van den kapitein en de stuurlieden Vermeulen en Barends, welke laatste op dit punt zeer stellig verklaart, tot den kapitein op diens weigerend antwoord heeft gezegd, dat het schip dan noch in Holland, noch op Java zou terugkomen, welk zeggen de eerste beschuldigde echter heeft ontkend te hebben geuit; bewerende te hebben gezegd: „als gij ons niet hebt hoe kan het schip dan over zee komen?

Dat, enz.;

Dat de timmerlieden van den kapitein order bekwamen om de kajuit te bewaren, waar zij geladen pistolen zouden vinden en ook werkelijk gevonden hebben, welke door hen gedurende het oproer zijn afgeschoten, zonder te weten, of zij er iemand door getroffen hebben;

Dat op het gesprek, tusschen den kapitein en den eersten beschuldigde gevoerd (terwijl volgens de verklaring des kapiteins de tweede beschuldigde middelerwijl ook op de kampagne was gekomen, en terwijl de jongen de Haan verklaard dáár inmiddels ook te zijn gekomen), is gevolgd eene bestorming der kampagne, terwijl de elfde beschuldigde, Klaas Ledesma, die, volgens getuigenis van den tweeden stuurman Vermeulen, hierbij het eerst de trappen van de kampagne is opgekomen, riep: Djaga! Djaga! hebbende die beschuldigde een en ander evenwel ontkend; terwijl, volgens de verklaring van den jongen de Haan, de bestorming plaats had op een gegeven teeken van een schreeuw van den liplap (zijnde de elfde beschuldigde aan boord de éénige alzoo genoemd wordende);

Dat bij gelegenheid dier bestorming een geweldadige aanval heeft plaats gehad op de personen van den kapitein Coopmans en den eersten stuurman Soff;

Dat de jongen de Haan, dien aanval ziende, door de kerkskap naar beneden is gevlugt;

Dat bepaaldelijk de eerste, tweede en vierde beschuldigden den kapitein hebben aangegrepen, en met dezen geworsteld, gedurende welke worsteling den kapitein is toegebragt eene gestokene wonde onder den linker schouder;

Dat de kapitein verklaard heeft, dat bij deze worsteling zijne aanvallers dadelijk zijne beide handen hebben vastgehouden, doch dat hij, zijne regterhand vrij gekregen hebbende, een geladen revolver vóór uit zijn broekzak heeft getrokken en toen getracht heeft zijne linkerhand vrij te krijgen, ten einde zijn wapen in staat te brengen om er gebruik van te kunnen maken; dat echter de eerste beschuldigde hem dien revolver heeft ontrukt, hem denzelven tegen de keel gezet en den haan afgetrokken; dat echter deze revolver, ofschoon geladen, niet had kunnen afgaan, omdat de cilinder niet gerigt was, welke poging om den kapitein te doorschieten ook door den eersten stuurman Soff is waargenomen;

Dat de genoemde eerste, tweede en vierde beschuldigden den kapitein vasthielden en wel, een hunner aan de beenen, terwijl zij hem reeds ter halverwege over de ijzeren leuning hadden, ten gevolge waarvan de beide stuurlieden, evenzeer als de kapitein, meenden, dat zij den laatstgenoemden over boord wilden werpen, hetgeen deze ook verklaart te hebben gekeerd, door zijn voet om een ijzeren hek te slaan;

Dat de tweede stuurman Vermeulen, toegeschoten zijnde, om den kapitein te ontzetten, met eene sabel op diens aanvallers heeft ingehouwen, den tweeden beschuldigde op zijn hoofd en den vierden op zijn arm heeft geraakt, waarop zij den kapitein hebben losgelaten en met den eersten beschuldigde naar voren weggeloopen zijn;

Dat, enz.;

Dat de kapitein, ontzet door den tweeden stuurman, zich willende begeven van de kampagne langs den trap naar het dek, om de overige schepelingen te hulp te roepen, alstoen door eenige der beschuldigden op nieuw is aangevallen, welke hem met snijdende werktuigen een zeventiental wonden, meer of minder zwaar, aan de linkerhand hebben toegebragt;

Dat de eerste beschuldigde, de opgegeven toedragt van den aanval op den kapitein wedersprekende, ontkennende hem te hebben gestoken, eene pistool op de keel gezet of over boord willen werpen, heeft opgegeven, dat, terwijl hij met den kapitein stond te spreken, er een schot uit de kerklantaren is gevallen, waardoor niemand gekwetst werd; dat de kapitein daarop zijn jas open deed, waaronder twee pistolen waren verborgen, waarvan hij er één trok, welks haan hij wilde spannen, waarom hij eerste beschuldigde hem dit pistool heeft uit de hand gerukt en het op dek geworpen; dat de kapitein toen een tweede pistool heeft getrokken, hem eerste beschuldigde van zich heeft afgeduwd, die daardoor achterwaarts struikelde en viel, wanneer de kapitein die pistool op hem, toen hij juist wilde opstaan, afschoot, en hem met den kogel in den linkerborst getroffen heeft, zoo dat hij nederviel bij den trap der kampagne en hij volstrekt niet weet, wat er verder met hem is gebeurd;

Dat, enz.;

Dat de eerste stuurman Soff, die verklaard heeft, dat, bij het begin van den aanval, hij, evenmin als de kapitein, den tijd gehad heeft om zijne pistool te trekken, en dat hij terstond door acht man is besprongen, gedurende de worsteling met zijne aanvallers heeft bekomen eene gestokene wonde in de linkerzijde, onder de korte ribben, en twee gehouwen wonden op het hoofd, van welke verwondingen gezegde stuurman wèl vermeent, maar niet met zekerheid kan verklaren, dat de gestokene hem zou zijn toegebragt door den elfden beschuldigde Klaas Ledesma;

Dat, enz.;

Dat de eerste stuurman nog heeft verklaard, dat hem zijne pistolen zijn ontnomen, en dat een derzelve op hem is gelost, zonder dat hij kan zeggen door wien;

Dat het den kapitein en eersten stuurman gelukt is de kajuit te bereiken; waar, met uitzondering der beide andere stuurlieden, alstoen al de leden der europesche bevolking van het schip aanwezig waren;

Dat de derde stuurman Barends verklaard heeft, dat, nadat de kapitein en eerste stuurman, gewond in de kajuit waren gevlugt, hij ook, tot hulp des kapiteins toegeschoten, den trap van den kampagne zullende opgaan en zich zooveel mogelijk met eene sabel verwerende, van den tweeden beschuldigde een slag met eene handspaak op den regterarm heeft bekomen, welke eene breuk van het ondergedeelte van dien arm heeft te weeg gebragt; wordende het toebrengen van dezen slag door den bedoelden beschuldigde ontkend;

Dat, enz.;

Dat de tweede stuurman Vermeulen, nadat het vorenstaande had plaats gehad, heeft gezien, dat de tweede beschuldigde in de kombuis ging, daaruit met een tang vuur haalde, en met een grooten boor, dien hij in zijne hand hield, zich in het vooruik begaf, welke tweede beschuldigde heeft beleden, brandende steenkool uit de kombuis genomen en in het schip geworpen te hebben;

Dat daarna dezelfde tweede stuurman en de derde stuurman Barends, begrijpende het tegen zulk eene overmagt niet te kunnen uithouden, door de kerkskap naar beneden zijn gesprongen in de kajuit, terwijl zij door den woesten hoop zoo naauw op de hielen werden gevolgd, dat de kap terstond door hen omsingeld was;

Dat, enz.;

Dat de tweede stuurman, in de kajuit toevallig eene pistool op tafel vindende liggen, die terstond naar boven heeft afgeschoten, zonder met zekerheid te kunnen zeggen, of hij iemand geraakt heeft, ofschoon zulks vernemende, daar het scheen, alsof beschuldigden iemand opraapten en wegdroegen, gelijk ook de derde stuurman heeft verklaard;

Dat, enz.;

Dat de europesche bevolking van het schip de kajuit niet konde verlaten, daar de beschuldigden, alles vernielende, de deuren hadden digtgespijkerd, voor de ramen, op het dek uitkomende, planken hadden bevestigd en de kap bleven bewaken, door welke (terwijl de kapitein, volgens den derden stuurman Barends, den beschuldigden toeriep, dat hij hun in alles genoegen zou geven, en, volgens dezen, den tweeden stuurman Vermeulen, den kok Dunnewijk en den hofmeester Halder de la Laine, onder vertooning van een stuk ham, hun onder anderen toeriep: *cassi sampi* (dat hij hun vleesch zou geven) allerhande brandbare en brandende stoffen naar beneden in de kajuit werden geworpen, waar de daardoor ontstaande brand slechts met moeite werd tegengegaan, door middel van wollen dekens, die door de openstaande lenspoorten ter bevochtiging in het water werden nedergelaten, en door middel van door gezegde poorten geschepte potten water;

Dat, onder het zoo veel mogelijk blusschen van den brand in de kajuit, en nadat verscheidene uren daarin waren doorgebragt, de jongen Blanken door een patrijspoortje heeft gezien, dat de beschuldigden in de barkas wegvoeren, hetgeen hij aan den kapitein heeft medegedeeld, die zich daarvan heeft vergewist, waarna, na vruchtelooze poging om de kajuitsdeuren open te maken, met alle krachten de kerkskap is opengebroken, waardoor de tweede stuurman Vermeulen het eerst en vervolgens de overigen op het dek gekomen zijn, en de gewonden geholpen zijn;

Dat, op het dek gekomen, men zag de beschuldigden zich in de verte verwijderende en de *Twenthe* een verschrikkelijk tooneel van verwoesting vertoonende, aan verschillende kanten in brand, terwijl de tweede stuurman Vermeulen zich desniettegenstaande ter stond naar voren begaf, om te zien, of er dáár ook nog van de beschuldigden verstoken waren, en hoe het dáár met den brand gesteld was, doch niet naar beneden kon komen, daarin verhinderd door de hem te gemoet komende rook en vlammen;

Dat vergeefsche pogingen zijn gedaan tot blussching van den brand, welke pogingen niet in uitgebreide of afdoende mate konden worden aangewend, daar de brandspuit was vernield, de putsen niet werden gevonden, en de verwoesting, in welke de beschuldigden het schip hadden gebragt, en met de door hen weerloos gemaakte van vlammen omringde, europesche bevolking, aan haar lot overgelaten, zoo groot was, dat slechts een enkele koperen ketel en kasserol aanwezig werden bevonden, welk geschikt waren om eenigermate bij de blussching te worden gebruikt;

Dat, vermits de weinige handen en onvoldoende bluschmiddelen het meer en meer de overhand krijgende vuur niet konden meester worden, het schip noodwendig moest worden verlaten, terwijl ook gevreesd werd, dat het vuur het kruid mogt bereiken;

Dat inmiddels ontdekt werd een schip, op de *Twenthe* aanhoudende, waarna is gebruik gemaakt van de éénige nog nevens het schip aanwezig bevonden sloep, welke, vol water zijnde, zoo goed mogelijk is uitgehoosd, waarin de europesche leden der bevolking van het schip zich hebben begeven, met achterlating van al wat zij bezaten, en waaruit zij zijn opgenomen op evenbedoeld schip, zijnde het fransche fregatschip *Talisman*, gevoerd door kapitein Victor Foubert, welke gezagvoerder hen den 13 September te Rio de Janeiro heeft aan wal gebragt; alwaar voor den nederlandschen consul-generaal beëedigde verklaringen omtrent het voorgevallene zijn afgelegd, waarvan de processen-verbaal bij de gedingstukken zijn overgelegd;

Dat, nadat de *Twenthe* was verlaten, de vlammen aan alle zijden zijn uitgebroken, en kort daarna de groote en bezaansmast over boord zijn gevallen;

Dat de beschuldigden den veertienden Augustus in de nabijheid der haven van Funchal zijn aangehouden, allen gewapend met messen, welke hun aldaar zijn afgenomen;

Dat de beschuldigden hebben ontkend, dat zij afspraak zouden hebben gemaakt, om, bij weigering van den kapitein om aan eischen van hunnentwege te voldoen, het schip in den brand te steken of moord te plegen;

Dat, enz.;

En worden mitsdien de voormelde beschuldigden door den procureur-generaal beschuldigd van;

„Wederspannigheid door aantasting en wederstand, feitelijk en gewelddadig gepleegd aan boord van een koopvaardijschip, door mindere schepelingen, ten getale van meer dan twintig gewapende personen, jegens hunne meerderen in rang, zijnde schipper en stuurlieden van dat schip, en alzoo jegens ambtenaren, werkzaam ter uitvoering der wet,"

Daarenboven:

De eerste, tweede en vierde beschuldigden:

„Poging tot moedwilligen doodslag, vergezeld van eene andere misdaad, en,
„voor zooveel den tweeden beschuldigde betreft, gevolgd daarenboven van eene
„derde misdaad, en van een wanbedrijf, doch niet gestrekt hebbende om het
„plegen van die misdaden of dat wanbedrijf voor te bereiden, gemakkelijk te
„maken, of de ontdekking daarvan voor te komen; welke poging, door uiterlijk
„bedrijf gebleken en tevens tot een begin van uitvoering overgeslagen, niet dan
„door toevallige en van der daders wil onafhankelijke omstandigheden is weêrhou-
„den en hare uitwerking gemist heeft;"

En nog de tweede beschuldigde:

„Moedwillige verwonding, uit welke ziekte of beletsel om te werken van meer dan twintig dagen is ontstaan, en

„Moedwillige brandstichting in een schip, van dien aard, dat te voorzien was,
„dat daardoor menschenlevens in gevaar konden worden gebragt."

Gedaan in het Parket van het Provinciaal Geregtshof in Zuid-Holland, te 's Gravenhage, den 25 Augustus 1857.

(*Geteekend*) FRANÇOIS, *Advocaat-Generaal.*

TER LEEUWARDER COURANT-DRUKKERIJ VAN DE ERVEN KOUMANS SMEDING.